

WILLIAM SHAKESPEARE

VERTALING ERIK BINDERVOET

ROMEO & JULIA

DE ZEER UITZONDERLIJKE
EN DEERNISWEKKENDE TRAGEDIE
VAN ROMEO & JULIA

BEWERKING ERIK BINDERVOET &
INGEJAN LIGTHART SCHENK

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Personages

in volgorde van opkomst

Goor

Sam

Ap

Tybalt

Benvolio

Capuletti

mevrouw Capuletti

Montecchi

mevrouw Montecchi

vorst

Romeo Montecchi

Paris

Tolkvertaler

Min

Julia Capuletti

Mercutio

Frater Lo

Verteller

Piet

Balthazar

Apotheker

Frater Jo

Page

Koor, burgers

PROLOOG

Koor schoorvoetend op.

take 1

KOOR Twee huizen... die gelijk in status zijn...

Het o zo schone Verona...

...oude vete ...

...burgerbloed aan burgerhand...

...fatale lendenen...

...door kwaad gesternte gefnuikte geliefden...

...rampzalige jammerlijke deerniswekkende
ondergang...

...doet met hun dood...

...door de dood getekende liefde...

...razende ouders...

...pas ten einde met hun einde...

...een uur en veertig minuten op dit schouw-
toneel...

Hoor geduldig toe.

Voor u maken wij ons moe.

take 2

KOOR Twee huizen, even goed gesitueerd
In vliegtuigslurven op dit grondgebied,
Opnieuw verscheurd, door oude haat verteerd
Als burgerwoede burgerbloed vergiet.

Uit fnuikend vijandzaad verwekt verkiest
Een door het lot gedwarsboomd stel de dood
Als het de strijd met ramp en pech verliest
Maar zo de ouderlijke twist verstoet.

De gang die hun gedoemde liefde ging,
Het duren van de ouderlijke nijd
Tot rouwen om hun spruiten die verving,

Dat vult op dit toneel zo'n twee uur tijd;
Hoor onze poging nu geduldig aan,
Wat hier ontbreekt, maakt zwoegen ongedaan.

EERSTE BEDRIJF

I . I

Sam en Goor op, van het huis van Capuletti.

GOOR Twee huizen. Twee kampen. Er is mot. Wat mot je? Wat mot dat? Had je wat? Er wordt gemat. Man tegen man. Iedereen over de kling. Vrouwen en kinderen eerst.

SAM Dondert niet. Om het leven? Om het even.

GOOR Daar heb je een stel van die Montecchi's.

SAM Lange lat, blanke sabel, puddingbuis,
schietgeweer, vuurwapen, hellebaard,
ploertendoder, boksbeugel, mes, lans, knuppel,
knots getrokken! Ik dek je in de rug.

GOOR Wat nou, me de rug toekeren en 'm smeren?

SAM Wees maar niet bang.

GOOR Ik bang voor jou? Vergeet het maar!

AP Steek je nou je middelvinger naar ons op,
mafkees?

SAM Ik steek m'n middelvinger op, mafkees.

AP Steek je je middelvinger naar ons op, mafkees?

SAM *terzijde tegen Goor* Is het steekhoudend
rechtsgeldig als ik 'ja' zeg?

GOOR *terzijde tegen Sam* Nee.

SAM Nee, mafkees, ik steek m'n middelvinger niet naar je op, mafkees. Maar ik steek m'n middelvinger op. Mafkees.

GOOR Zoek je soms ruzie, mafkees?

AP Ruzie, mafkees? Nee, mafkees. Ik niet. Waar vind ik soms ruzie?

SAM Want als dat zo is, hoef je niet verder te zoeken. Je bent al heel warm. Maar zo meteen weer koud. Rara. Mijn baas is even goed als die van jou.

AP Niet beter.

SAM Jawel, beter, mafkees.

AP Je liegt dat je scheel ziet.

SAM Trek een wapen en vecht als je een vent bent!

BENVOLIO Uit mekaar, idioten!

Weg met dat wapentuig! Je weet niet wat je doet!

Tybalt op.

TYBALT Wat, vecht je mee, met dit soort
hindehartjes?

Kom op, Benvolio, aanschouw je dood.

BENVOLIO Ik sticht hier enkel vrede. Het ontspoot
Als deze kluwen niet ontward wordt. Help me
nou!

TYBALT

Gewapend sticht je vrede? Man, ik haat dat woord,
Net als de hel, de Montecchi's, en jou!

Pak aan, jij lafbek!

Ze vechten.

Op een stuk of wat burgers met wapentuig.

BURGERS Sla d'rop! Weg met de Capuletti's! Weg met de Montecchi's!

CAPULETTI Wat is dat voor kabaal? Geef mij een wapen!

MEVROUW CAPULETTI Een stok, een stok!
Wat moet je met een wapen?

CAPULETTI

Een wapen, zeg ik. Daar is de ouwe Montecchi,
Kijk hem nou zwaaien met dat ding van hem!

MONTECCHI

Hé, klootzak! Capuletti! – Laat me gaan!

MEVROUW MONTECCHI Hier! Af! Nee! Blijf! Blijf bij je vijanden vandaan!

Op vorst Della Scala met zijn gevolg.

VORST Rebelse onderdanen, vredebrekers,

Die wapens schennen met het bloed van naasten –
Zijn jullie doof? Hé! Mannen! Stomme beesten!
Aanhoor het vonnis van jullie vergramde vorst.
Drie burgeroorlogen gebaard uit lucht,
Door jullie, ouwe Capuletti en Montecchi,
Verstoorden hier de rust in onze straten
Waar jullie met je ingevrotten haat de vrede vraten!
Nog één zo'n vredebreuk in onze stad
En je verbeurt daarmee je eigen leven.
De rest gaat nu gewoon terug naar huis,
En, Capuletti, jij gaat met me mee,
Montecchi wil ik deze middag zien
Op Villafranca, ons gerechtsgebouw.
Daar hoor je wat ik verder zal beslissen.
Dus nogmaals: wegwezen nu, of je gaat eraan.

*Allen af, behalve Montecchi, zijn vrouw en
Benvolio.*

MEVROUW MONTECCHI

O, waar is Romeo? Zag jij hem nog vandaag?
Gelukkig bleef ie buiten dit gedonderjaag.

BENVOLIO Mevrouw, een uur voor de vereerde zon

Door 't gouden venster van het oosten tuurde,

Dreef onrust in het hoofd mij buitenshuis

En daar, zo vroeg al aan de wandel, zag ik,

Beschaduwd door de sycamorevijgenbomen

Die westwaarts van de stadsmuur wortelen, uw
zoon.

Ik liep zijn kant op, maar hij ontwaarde mij

En zocht beschutting in het dichte bos.

MONTECCHI

Daar is hij 's ochtends menigmaal gezien...

Maar als het licht wordt sluipt mijn zoon
zwaarmoedig

Terug naar huis en sluit zich in zijn kamer op.

Gordijnen dicht, geen zonnestraal komt binnen,

Zo scheidt hij voor zichzelf een imitatienacht.

BENVOLIO En weet u daar misschien de oorzaak
van?

MONTECCHI Ik weet het niet en hij vertelt het
niet.

BENVOLIO Maar heeft u dan wel bij hem
doorgevraagd?

MONTECCHI

Ik niet alleen, maar heel veel andere vrienden ook.

Voor zijn gevoelens is hij zelf z'n eigen klankbord.

Romeo op.

BENVOLIO Daar heb je hem. Dus maak u uit de
voeten,

Ik ga wat in z'n zielenroerselen wroeten.

Montecchi en mevrouw Montecchi af.

BENVOLIO Bro, goeiemorgen.

ROMEO Is de dag zo jong?

BENVOLIO Net negen uur.

ROMEO Verdriet verlengt de tijd.

Was dat mijn vader die zo rap verdween?

BENVOLIO Ja. Welk verdriet maakt jou de tijd zo
lang?

ROMEO Niet krijgen wat ik zelf verlang en tijd
verkort.

BENVOLIO Helaas, de liefde...

ROMEO Helaas, de liefde die geblinddoekt schiet,

Ontziet ook oogloos zijn verlangen niet.

Waar lunchen we? Amaai, is hier geknukt?

Bespaar me de details, die ken ik al.

De haat geeft veel gedoe maar liefde meer.

Nou, bekvechtende liefde, liefhebbende haat,

O, iets dat ergens, uit het niets ontstaat,

O, volle lichtheid, zware ledigheid,

Mismaakte chaos van perfecte vormen,

Gezonde ziekte, loden veertje, schone rook,

De slaap die waakt en niet is wat ie is.

Dat is de liefde die ik voel en mis.

Je kunt er niet om lachen?

BENVOLIO

Nee, ik kan wel janken.

ROMEO

Hoezo? What's up?

BENVOLIO

Je bent zo down en depressief.

ROMEO De liefde werkt nu eenmaal agressief.

M'n eigen zorgen drukken zwaar op mij

Daar hoef ik die van jou om mij niet extra bij.

Je zorgzaamheid heeft zich pas echt bewezen

Als jij mijn zorgen jou een zorg laat wezen.

De liefde: rook van ijle zuchtennevel;

En, uitgedreven: vuur dat minnaarsogen vult;

Verdrongen: zee die van minnaarstranen smult.

Wat anders? Waanzin die behoedzaam doet,

Verstikkend bitter, conserverend zoet.

De mazzel, bro.

BENVOLIO Ho, ik ga met je mee;

Ik kan je zo niet laten gaan, no way!

ROMEO Ik ben mezelf kwijt geraakt. Ik ben er niet.

Het is niet Romeo die jij hier voor je ziet.

Af.

I.2

*Op Capuletti, Paris, tolkvertaler, die hem
inluistert wat Capuletti zegt.*

CAPULETTI Montecchi is gehouden aan hetzelfde,
Hem wacht dezelfde straf. Hoe moeilijk kan het
zijn,

Voor ouwe kerels, om de vrede te bewaren?

PARIS Oui, je suis Paris...

TOLKVERTALER In aanzien staat u op gelijke
hoogte.

Maar ook, helaas, al zo lang in onenigheid.

Maar nu, meneer, wat zegt u van mijn aanzoek?

CAPULETTI Alleen wat ik al eerder heb gezegd:

Mijn meisje komt net kijken in de wereld;

Ze is de veertien nog niet eens voorbij.

Stel het een tweetal dorre gulle zomers uit,

Dan achten wij haar rijp genoeg als bruid.

PARIS Oui, oui, je suis Paris...

TOLKVERTALER

Het moederschap heeft jongere dan zij verblijd.

CAPULETTI

En vroeg getrouwd is laat berouwd, zeg ik altijd.

De grond heeft al mijn vaderhoop verzwolgen,

Zij is van wat mij rest aan hoopvols nu de grond.

Verleid haar, beste Paris, win haar hart, het mag:

Mijn wil gaat als zij instemt soepel overstag,

En als ze zegt: mijn keuze valt op hem,

Dan gun ik die aanstaande grif mijn stem.

Vanavond geef ik voor genodigden een feest,

Zoals van oudsher hier traditie is geweest.

Er staan al veel geliefde gasten op de lijst,

Eén extra als ook jij ons huis die eer bewijst.

Mijn stulpje zal vanavond in het donker glanzen

Als sterren hier op deze gronden stralend dansen.

Capuletti, Paris en tolkvertaler af.

Romeo en Benvolio op.

Ze lezen de poster die Tybalt heeft opgehangen.

BENVOLIO Dat zal je opvrolijken. Roos komt ook

En met haar alle beauties uit de stad.

Gegarandeerd, je maakt een ommezwaai:

Naast zoveel schoonheid lijkt je zwaan een kraai.

ROMEO Alleen als tranen branden in mijn ogen

Omdat die mij als kettters hebben voorgelogen.

BENVOLIO Je had geen vergelijkingsmateriaal.

Verruim je blik en jouw geliefde wordt banaal.

ROMEO Goed. Ik ga mee. En ik verruim mijn blik –

Zij wordt alleen maar mooier naast een andere
chick.

Beiden af.

I.3

Mevrouw Capuletti en Min op.

MEVROUW CAPULETTI Min, weet je waar mijn
dochter uithangt? Roep haar bij me.

MIN Zo waar als ik nog maagd was op m'n
twaalfde,

Dat heb ik al gedaan. Zo'n lammetje!

Zo'n lellebel! Waar zit dat kind toch? Julia! Julia!!

JULIAAAA!!!!!!

Julia op.

JULIA Wat is er nou? Wie roept me daar?

MIN

Je

moeder.

JULIA Ik ben er al. Wat wil je, moeder?

MEVROUW CAPULETTI

Hier gaat het om. – Min, laat ons nu alleen.

Dit is privé. Of nee, Min, kom maar weer terug.

Je weet al dat mijn dochter nu de leeftijd heeft...

MIN En of! Ik weet die leeftijd zelfs tot op het uur.

MEVROUW CAPULETTI

Nog net geen veertien is ze.

MIN

Ik wil wedden,

Om veertien tanden van de vier die ik nog heb,

Omdat ik zoveel voor m'n kiezen kreeg,

Dat zij geen veertien is. Hoe lang nog

Totdat het Oogstfeest is?

MEVROUW CAPULETTI Een week of twee.

MIN Een week, of twee, wat maakt het uit, je

houdt het toch niet tegen,

De avond voor het Oogstfeest wordt ze veertien.

Susan en zij, God hebbe alle christemezielen,

Ze waren even oud, maar ja, Susan is nou bij God,

Ze was gewoon te goed voor mij, dat zeg ik, ik zeg,

De avond voor het Oogstfeest wordt ze veertien,

Dat wordt ze, nou en of! Ooo nou!

Ik weet het nog goed,

Ja, na de aardbeving van elf jaar terug, ja, toen was

het,

God, welke aardbeving het was, ja, God, nou,

wil je wel geloven dat ik dat niet eens meer weet?

Dat had ik vroeger aan mijn manlief kunnen
vragen,

Dat soort dingen wist ie gewoon, wat dat betreft
Was die man af en toe gewoon een omgevallen
boekenkast,

In elk geval, een hele toestand was het,

Een aardverschuiving was het meer, met heel veel
schade en verdriet,

Dat weet ik dan nog wel, maar ja, wat vliegt de
tijd,

Dat zeg ik, hoe dan ook, en hoe het ook zij,

Toen heb ik haar gespeend, ik zal het nooit
vergeten,

Op de dag af, precies die ene dag,

Je weet wel, met die aardbeving, dat zeg ik,

Ik had wat alsem op m'n tiet gedruppeld,
We zaten heerlijk bij de duiventil,
Net als in dat beroemde wiegeliedje, kom,
Hoe gaat het ook al weer, o ja, ik weet het weer,

De zon is op, de lucht is blauw
't Is wonderschoon, het lijkt op jou,
De wind is stil, het duifje zingt
Terwijl je zoet je melkje drinkt...

U en meneer verbleven toen in Mantua.
Dat weet ik ook nog, dus wat dat betreft...
Nee, niks mis in de bovenkamer. Ja, nee, ja,
Dat doet het allemaal nog prima. Hoe dan ook,
nee,

Dat functioneert nog picobello, dank u, ja, ja,
Ik ben dan wel de min, maar niet te min, ha!
Hoe dan ook, nee,
Toen ze die alsem proefde op de tepel van m'n tiet,
Wij vinden het lekker, als je er absint van maakt,
Maar voor zo'n kind, zo'n arme dreumes,
Is het natuurlijk vies en bitter, nou, dus,
Toen ze die alsem proefde op de tepel van m'n tiet,
Toen werd dat kind me toch een partijtje kwáád,
Dat kleine loeder ging me daar te keer zeg, echt,
niet normaal meer, en maar beuken op m'n tietten,
Nee, daar had dat mevrouwtje echt geen zin in!
Het nest! Elf jaar geleden, is 't alweer, wat vliegt de
tijd,

Toen kon ze al zelfstandig staan, o gottegot, nee,
wacht,

Ze kon al lopen, nee, ze rende door het hele huis,

Ja, want de dag tevoren had ze zich, het arme kind,

Een gat in d'r hoofd gevallen, en toen zei m'n man

– God hebbe z'n ziel, het was een leuke vent – hij

zei:

– Ooh, hebbie 'n gat gevallen in je knarretje, noh,

das nog altijd beter dan een knar die in je gaatje

valt!

– Enige kerel was het – En hij zegt, hij zegt:

– Nou? Ja toch, Sjuultje? En zij, bijdehand,

Het wicht houdt op met huilen en ze zegt gewoon:

– Ja! – Zal je zien dat het nog uitkomt ook!

MEVROUW CAPULETTI

Genoeg nou, alsjeblieft zeg, hou je mond.

MIN Ja, nou, mevrouw, nou moet je d'r wel om
lachen,

Dat kind houdt op met huilen en ze zegt, ze zegt:

– Ja! – Met dat enorme gat in d'r hoofd,

De dokter kwam eraan te pas, met hechtingen en
al,

Je kunt het litteken nog steeds zien, als je goed
kijkt...

JULIA Van mij mag ie jouw mond nou ook wel
dichtnaaien.

MIN Oké, ik ben al klaar. De lieve Heer zij jou
genadig,

Je was de mooiste baby die ik ooit gezoogd heb.

En als ik het beleven mag dat jij gaat trouwen,
Nou, dan heb ik m'n zin.

MEVROUW CAPULETTI

En dat is trouwens net het onderwerp
Waar ik het over wilde hebben: trouwen.
Vertel eens, Julia, hoe jij daar tegenover staat.

JULIA Het is een eer waar ik niet van durf te
dromen.

MIN Een eer! Het is dat ik je zelf gezoogd heb,
Want anders zou ik zeggen dat de wijsheid
Je met de paptepel is ingegoten!

MEVROUW CAPULETTI

Terug naar dat trouwen. Jongere dan jij,
Gerespecteerde jongedames, zijn al moeder,
Hier, in Verona. Als ik het goed heb uitgerekend,

Was ik al op de leeftijd waarop jij, nu nog,

Een meisje bent, je moeder. Dus kortom:

De knappe Paris is verliefd op jou.

MIN Een man, mejuffrouw, juffrouw, zó een man,

Om door een ringetje te halen, echt,

een wassen beeld gewoon.

MEVROUW CAPULETTI

Zo'n bloem der natie vind je nergens anders.

MIN Een bloem is het, gewoon een echte bloem,

geloof me maar.

MEVROUW CAPULETTI

Wat zeg je, kan zo'n man je hart bekoren?

Vanavond zie je hem al, op ons feest.

Lees in het boekdeel van zijn aangezicht

Waarin de pen der schoonheid zich heeft
uitgeleefd.

Bezie de harmonie in zijn gelaat

Dat zijn voldoening vindt in regelmaat.

Bediende op.

BEDIENDE Mevrouw, de gasten zijn gearriveerd, de
maaltijd is opgediend, u wordt geroepen, er wordt
naar mejuffrouw gevraagd, de min wordt
vermaledijd, vervloekt en verwenst in de
bijkeuken, en alles loopt in het honderd. Ik moet
erheen om op te dienen.

Ik verzoek u dringend met mij mee te gaan in deze
omstandigheden, ook de onvoorziene.

MEVROUW CAPULETTI

Kortom, vertel me: lijkt die man je leuk?

JULIA Als die man mij wat lijkt, vind ik hem leuk.
Maar dieper gaat de vergelijking niet,
Als u mij straks mijn lekenblik verbiedt.

MEVROUW CAPULETTI

Kom, Julia, laat Paris nou niet wachten.

MIN En zoek bij mooie dagen mooie nachten.

Allen af.

I.4

*Op Romeo, Mercutio, Benvolio en een stuk of
wat gemaskerden en fakkeldragers.*

ROMEO Wat ís dit? Moeten wij ons aankondigen?

Of gaan we zonder boe of ba naar binnen?

BENVOLIO

Doe niet zo old school, bro. We gaan gewoon.

We wagen het erop en dan een dansje

En blijkt het te gewaagd te zijn, dan gaan we weer.

ROMEO

Geef mij maar een fakkel. Voor mij geen gehuppel.

Het is me zwaar te moede dus draag ik het licht.

MERCUTIO Nee, brave Romeo, je moet de dansvloer op!

Of is de liefde echt zo'n zware last voor jou?

Kop op! Een tronie voor een tronie! Maakt niet uit

Of 'n arendsoog misvormingen bespeurt.

Dit is de knekelkop wiens smoel voor mij zal blozen.

BENVOLIO We gaan naar binnen zonder kloppen, hup,

En dan meteen de voetjes van de vloer.

ROMEO Doe mij die fakkel. Laat lichtvoetige Lichtzinnigen het steentapijt maar prikkelen.

Ik hou me aan een eerbiedwaardig spreekwoord:

De fakkeldrager heeft het beste zicht:

In deze luchtigheid doe ik geen oog meer dicht.

MERCUTIO

Hou nou je mond maar dicht, zoals de stille zegt.

Maar ook al zit je zelf potdicht, excusez le mot,

Wij trekken jou wel uit de shit waar je in zit,

schat,

Tot over je oren! Kom, we dieven daglicht.

ROMEO Dat is gelul.

MERCUTIO Ik wil alleen maar zeggen

Dat je ons licht verspilt door daglicht op te

lichten.

't Is goed bedoeld en geen spitsvondigheidje,

Maar wijsheid: meer dan vijf heb ik er op een rijtje.

ROMEO

Het doel is goed, maar naar het bal masqué toe
gaan

Is heel risqué en niet goed wijs...

MERCUTIO

Is oud gedaan?

Hoezo?

ROMEO Ik heb gedroomd vannacht.

MERCUTIO

Ik ook.

ROMEO

Wat

dan?

MERCUTIO Dat een dromer uitgeslapen liegen kan.

ROMEO Terwijl de slaap hem ware dingen dromen
doet.

MERCUTIO Ik snap het al, je hebt Wief Mab
ontmoet,

De elvenvroedvrouw, die ons 's nachts bezoekt,
Niet groter dan een agaten zegelring
Die aan de vinger van een burgemeester prijkt,
En voortgetrokken door een span atoompjes
Over de neuzen van de mensen als ze slapen.
Haar rijtuig is een holle hazelnoot
Gemaakt door Wurm en Eekhoorn, timmerlui en
Van oudsher wagenmakers voor de elven;
De wagenspaken zijn van langpootpoten,
De huifdoek is van sprinkhaanvleugels,
De teugels komen van het kleinste spinnenweb,
Het halsjuk is van waterige manestralen,
Haar zweep van krekelnegel, haar karwats van
zweefdraad,
En haar koetsiertje is een mug met grijze jas,

Een half keer kleiner dan de ronde
oorwurmkussens
Waarop de luie huisstofmijtjes liggen.
Met deze staatsie draaft ze nacht aan nacht
Door hoofden van geliefden die meteen
Van liefde dromen; op de knie van kruipers
Die dan meteen van knielen dromen;
Langs lange letselschade advocatenvingers
Die dan meteen van uurtarieven dromen;
Op dameslippen die meteen van kussen dromen
En die de kwaaië Mab met zweren kwelt
Omdat hun ademtocht naar mondverfrissers riekt.
Soms komt ze met een biggenstaartje aan
En kietelt zij een priesterneus terwijl hij slaapt,
Zodat hij van gevulde kerkezakjes droomt.

Soms rijdt ze over een soldatennek
Die dan meteen van bekkensnijden droomt,
Van bressen, hinderlagen, Spaanse sabels,
Van ellenlange overwinningsliederen,
Van eindeloze kratten bier en polonaises,
Tot zij de grote trom roert bij zijn oren
Waarop hij wakker schrikt, een schietgebedje doet
En verder slaapt. Zo is ze, Mab, het witte wief
Dat 's nachts de manen van de merries vlecht
En dreadlocks knoopt in slonzig ongewassen haar
Wat ongeluk brengt als je het ontklit.
Dat is de heks die leert hoe meisjes op hun rug
Geduldig zware vaste lasten moeten dragen
En zich ook drachtig nimmer lastig te gedragen.
Ze gaat van elf tot heks, dat leidt vanzelf tot –

ROMEO Ho maar! Je hebt het over niemendalletjes.

MERCUTIO

Klopt, dit gaat nergens over en het slaat als kut

Op Dirk. Want dromen zijn de koters van een
werkloos brein,

Verwekt uit niets dan loze fantasie

Die net zo ijl en inhoudsloos is als de lucht,

En nog veranderlijker dan de wind die nu

De stijf bevroren boezem van het noorden paait en

Zich straks, uit woede om de kilte daar,

Omdraait en naar het dauwbedrupte zuiden waait.

BENVOLIO Je blaast ons met die wind van jou uit
koers;

De maaltijd is gedaan, we komen nou te laat.

ROMEO Ik vrees, te vroeg. Ik heb een voorgevoel

Van onheil in de lucht, geschreven in de sterren,
Iets dat verbitterd losbarst op dit feest
En dan dit waardeloze leven, weggestopt
In deze kluizen van mijn borstkas, veil verbeurd
verklaart
En prijsgeeft aan een ontijdige dood.
Maar laat degene die mijn stuurman is
Mijn route maar bepalen.

BENVOLIO

Roer de trom!

MERCUTIO

Pompomperom – val niet om!

Pompomperom – vaar het schip!

Pompomperom – niet zo sip!

Pompomperom – vier het touw!

Pompomperom! – kijk mij nou!

En nu allemaal!

Ze lopen zingend rond op het podium.

Op Capuletti, Julia, Tybalt, Min, Paris, en alle gasten en de gemaskerden.

CAPULETTI Wees welkom, heren. Als de dames hier

Geen eksterogen hebben zullen zij met u

Een dansje wagen. Nou, mevrouwtjes, wie o wie

Wil muurbloem spelen? Wie niet dansen wil,

Ik zweer het, die heeft eksterogen. Nou?

Heb ik een snaar geraakt? Wees welkom, heren.

Ooit, lang geleden droeg ik ook zo'n masker,

En fluisterde ik een schone dame complimentjes

In 't oor. Voorbij, voorbij, voorbij die tijd!

Maar wees nu welkom, heren. Muzikanten, speel!
Maak plaats, maak plaats! De dansvloer is van u!
Muziek, ze dansen.

ROMEO

Wie is zij? O, naast haar schijnt fakkellicht maar
zacht.

Zij lijkt een sieraad aan de wang van middernacht,
Of aan de oorschelp van een Afrikaans figuur,
Te kostbaar voor de wereld, voor gebruik te duur.
Zo wordt een sneeuw wit duifje door de zusjes

Kraai

Omringd. Bij zoveel schoonheid wordt de rest te
saaï...

Na deze dans kijk ik waar zij gaat staan.

Verzaligd raakt mijn ruwe hand de hare aan...

Vergeet nu wat je vroeger over liefde dacht!

Ik zag geen ware schoonheid voor me, tot
vannacht!

TYBALT Dat is er, zo te horen, een van Montecchi,
Die hoort hier niet. Ik neem het recht in eigen
hand,

Ik sla hem dood en maak die gast van kant!

De vuile schoft die spottend met ons lacht

En met de feestelijkheden van vannacht.

CAPULETTI Is dat de jonge Romeo niet?

TYBALT

Ja, de vuile

schoft,

Die Romeo.

CAPULETTI Neef, laat hem nou met rust.

De jongeman gedraagt zich heel fatsoenlijk

En, eerlijk waar, de goegemeente roemt hem
Als deugdzaam en respectvol ingezetene.

Voor alle rijkdom die de stad in kas heeft,
Zet ik die jongen hier in huis nog niet voor schut.
Dus hou je in en sla... gewoon geen acht op hem.

TYBALT Ik moet hem niet.

CAPULETTI Je zult wel moeten, hoor je
me?

Dat zal je, snotaap, zo! En daarmee basta!

Wie is er hier de baas? Ben jij dat? Nou dan! basta!

Je moet hem niet? Wat krijgen we nou?

Je trapt nog herrie op het feest. In míjn huis!

TYBALT Schandalig blijft het.

CAPULETTI Basta! Basta! Neef!

Brutale vlegel! Weet je wat schandalig is?

TYBALT Verplicht geduld dat op gewilde woede
stuit,

Daar kookt mijn bloed van, want die woede moet
eruit!

Ik smeer hem maar die zoete inval zal
Veranderen in iets dat wranger is dan gal.

Af.

ROMEO Als ik dit altaar met mijn hand ontwijd,
Bestraf mijn brave zonde dan aldus:

Mijn lippen zijn als blozend pelgrimspaar bereid
Te boeten voor betasting met een zachte kus.

JULIA Ach pelgrim, wat uw hand doet is niet
ongepast.

Hij handelt blindelings devoot en dus
Zoekt pelgrimshand de heilige op de tast

En heet een hand in hand een vrome pelgrimskus.

ROMEO

Maar heiligen en pelgrims hebben toch een mond?

JULIA Jazeker, pelgrim, die is voor gebed bedoeld.

ROMEO Gun dan mijn lippen wat mijn hand net
vond,

O, heilige, vóór de wanhoop mijn geloof bekoelt.

JULIA Een heilige verroert zich enkel voor 't gebed.

ROMEO Verroer je dan als dat van mij is ingezet.

Hij kust haar.

Mijn mond drijft door de jouwe zo zijn zonde uit.

JULIA Dan is de zonde door mijn mond
geaccepteerd.

ROMEO

De zonde van mijn mond? O, zondig, zoet besluit!

Geef mij mijn oude zonde terug!

Hij kust haar.

JULIA

Jij bidt volleerd.

MIN Je moeder wil je dringend spreken, Julia.

Julia gaat naar haar moeder.

ROMEO

Wie is haar moeder?

MIN

Ach, onnozel kalf! Melkmuil!

Vrijgezel!

Haar moeder is de vrouw des huizes, echt,

Geloof me maar, een hele goeie vrouw, een enig

mens,

Verstandig, wijs en netjes en fatsoenlijk.

Haar dochter waarmee jij net stond te... praten

Heb ik gezoogd, jaja, heb ik gedaan,
Met dit stel tietten,
Prachttieten al zeg ik het zelf, puur natuur,
Nog niet zo heel erg lang geleden,
Ach, wat vliegt de tijd
En geen mens die weet waarheen,
Maar ik kan je dit vertellen,
Degene die haar voor zich weet te winnen,
Die heeft zijn schapjes op het droge, die is
binnen,
Die kan gaan rentenieren,
Die hoeft nooit meer te werken
Die heeft de pot met goud gevonden
En de kip met gouden eieren d'rbij...

ROMEO Ach, is het arme, rijke schaap een
Capuletti?

O, torenhoge rekening! Dan zit ik

Tot over m'n oren bij mijn vijand in de schuld!

CAPULETTI Nee, beste heren, ga nou nog niet weg!
Ze fluisteren iets in zijn oor.

O, zit het zo? Nu ja, dan dank ik u,

En welterusten, 't is al laat, ik ga te bed.

Allen af, behalve Julia en de Min.

JULIA Min, kom 's hier, wie is dat, wie is die man?

MIN Dat is een acrobaat die kunstjes kan.

JULIA

En dat, die man, die zo stiekem alle droesem
drinkt?

MIN Dat is een aansteller die liefdesliedjes zingt.

JULIA En dat? Die jongen die niet dansen wou?

MIN Die ken ik niet.

JULIA Ga vragen hoe hij heet.

Min loopt weg.

Is hij getrouwd,

Dan wordt mijn graf een huwelijksbed waar wordt
gerouwd.

Komt terug.

MIN 't Is een Montecchi, Romeo genaamd,

De zoon en enig erfgenaam van jullie ervvijand.

JULIA Mijn enige liefde en mijn enige haat,

Te vroeg gezien want inzicht kwam te laat.

Het is het lot dat deze liefde heeft gebaard

En zo mijn liefde aan mijn vijand paart.

Beiden af.

Koor op, wederom schoorvoetend.

take 3

KOOR Nu... op... in...

...openbreekt als erfgenaam...

...schoon... gezucht... gezwicht...

...zo... gewoon... leven... dood...

...nu... nu... nu... verliefd... geliefd...

...betoverd...

...vermeende vijand...

...liefdeslokaas uit angstwekkende haken...

...zogenaamde vijand...

...de eed die geliefden zweren...

...geen gelegenheid...

...overal en waar dan ook... ontzegd...

...passie kracht en tijd gelegenheid...

....de uitersten van gelukzaligheid!

Het koor herpakt zich voor take 4.

take 4

KOOR Nu oud verlangen in zijn sterfbed ligt
En jonge passie op het erfstuk aast
Is schoonheid die zijn leven had ontwricht
Maar doodgewoon met Julia ernaast.

Nu Romeo's liefde lief beantwoord wordt,
Betoverd door de wederzijdse blik
Bij wie hij haat zijn hart wordt uitgestort,
Steelt zij het zoete lokaas zonder schrik.

Als ervvijand heeft hij niet het recht
De liefdeseed te zweren, zelfs niet stil,
En ook aan haar is ieder recht ontzegd

Haar lief te zien wanneer en waar zij wil.

Maar hartstocht geeft de kracht elkaar te zien
En tempert uiterst wrang met zoet nadien.

TWEEDE BEDRIJF

2. I

Op Benvolio met Mercutio.

BENVOLIO Neef Romeo, hé Romeo, Romeooooo!

MERCUTIO Die is

wijs

Naar huis gegaan en stil in bed gekropen. Wacht,

Ik roep hem op, ik tover hem tevoorschijn:

Hé, Romeo, ouwe testosteronbom!

Romeo, kuren, mafkees, passie, minnaar!

Neem de gedaante van een dweepzucht aan,
Één enkel rijmpje stemt me al tevreden.

Gij hoort mij niet, gij acht ons niet, gij roert u
niet?

De aap is dood.

BENVOLIO Het heeft geen zin te zoeken

Naar iemand die zichzelf onvindbaar heeft
gemaakt.

Beiden af.

2.2

ROMEO *komt naar voren*

Wie nooit een wond gevoeld heeft, spot met
littekens.

Maar stil, welk licht breekt door het raam
daarginder?

Het oosten is het, en Julia de zon.

Stijg op, O schone zon, en smoor de maan
Die zo jaloers is dat ze ziek wordt van verdriet.
Het is mijn liefste, O, het is mijn lief!
O, wist ze maar dat zij dat is!
Zij spreekt maar zegt geen woord. Wat maakt het
uit?
Haar oog betoogt en vraagt een antwoord van me.
Maar
Ik ben brutaal, ze spreekt niet tegen mij.
Twee van de schoonste sterren in de hemel
Zijn even weg en hebben haar gevraagd zo lang
Haar ogen in hun kring te laten stralen. Zie,
Hoe zij haar hand op haar wang laat rusten.
O, was ik maar een handschoen aan die hand
Dan raakte ik die wang nu aan!

JULIA

O God.

ROMEO

Ze spreekt.

Spreek nog eens, engel, die zo helder schittert
Vannacht, daar boven mij, even glorieus
Als de vleugels van een bode uit de hemel
In de verbaasde wit gedraaide ogen
Van stervelingen die haast achterover vallen
Als hij op uitgeblazen wolken zit
En weg zeilt op de boezem van de lucht.

JULIA O. Romeo, Romeo, hoezo ben jij Romeo?

Ontken je vader en verwerp je naam,
Maar wil je niet, verklaar me dan je liefde
En dan ben ik geen Capuletti meer.

ROMEO Hoor ik nog meer of zal ik zelf spreken?

JULIA Het is alleen je naam die mij vijandig is.

Jij bent jezelf, ook al was je geen Montecchi.
Wat is Montecchi dan? Geen hand en ook geen
voet,
Geen arm en geen gezicht, geen enkel deel
Waaruit een man bestaat. O, wees een andere
naam!

What's in a name? Wat wij een roosje noemen,
Zou even geurig ruiken als het anders heette;
Dus Romeo zou, als hij niet Romeo werd
genoemd,
Net zo volmaakt zijn als hij is, als hij
Die naam niet had. Dus Romeo, loos je naam,
En neem, voor iets wat geen deel uitmaakt van je,
Geen naam, maar mij aan.

ROMEO

Ik neem je op je woord.

Zeg maar 'liefste' en ik ben al omgedoopt.

Voor wie ik liefheb wil ik geen Romeo meer heten.

JULIA Wie is de man die in de nacht gehuld

Op mijn gemijmer stuit?

ROMEO Met naam en toenaam

Ben ik je niet in staat te zeggen wie ik ben.

Ik haat mijn naam, beminde heilige,

Omdat die jou vijandig is. Als ik

Hem zwart op wit had, zou ik hem verscheuren.

JULIA Mijn oren hebben nog geen honderd woorden

Gedronken van je tong en toch ken ik de klank.

Ben jij niet Romeo, en een Montecchi?

ROMEO

Geen een, als een van twee je niet bevalt, prinses.

JULIA Vertel, hoe ben je hier gekomen? En
waarom?

De hekken om de boomgaard zijn onklimbaar en
Het wordt je dood, gelet op wie je bent,
Als een van mijn familieleden jou hier vindt.

ROMEO De lichte vleugels van de liefde hielpen mij
De muren over vliegen, want geen stenen grens
Houdt liefde tegen. Wat de liefde kan,
Dat durft ie ook. En geen familie komt daartussen.

JULIA Zodra ze jou hier zien, vermoorden ze je.

ROMEO

Helaas, er schuilt in jouw twee ogen meer gevaar
Dan ik in twintig van hun wapens zie.
Als jij lief kijkt, kan ik hun wrok wel aan.

JULIA Voor niets ter wereld wil ik dat ze jou hier
zien.

ROMEO

De mantel van de nacht onttrekt me aan hun blik,
En hou je niet van mij, dan vinden ze me maar.
Veel liever kom ik aan m'n einde door hun haat
Dan weggeteerd, verstoken van jouw liefde.

JULIA Hou je van mij? Je antwoordt 'ja', dat weet
ik,

Ik neem je op je jawoord, maar wie zweert,
Kan onbetrouwbaar blijken. Jupiter bescheurt zich,
Zeggen ze, om de ontrouw van geliefden.

O, zeg het eerlijk als je van me houdt,

Of, lieve Romeo, vind je dat ik mij te snel

Gewonnen gaf, dan kijk ik stuurs en doe ik stug

En zeg ik 'nee', zodat je mij het hof moet maken,
En anders niet, voor niets ter wereld niet.

Knappe Montecchi, echt, ik ben te dolverliefd
En daarom vind je mij allicht een lichtgewicht,
Maar geloof me, ik zal trouwer en oprechter
blijken

Dan zij die ingetogen kunnen spelen.

Ik was ook ingetogener geweest,

Dat geef ik toe, als jij me niet had afgeluisterd,

Toen ik hier, zonder erg, mijn hart uitstortte.

Dus neem het mij niet kwalijk, en schrijf

Mijn toegeeflijkheid, aan het licht gebracht

In duisternis, niet aan lichtzinnigheid toe.

ROMEO Dame, ik zweer je bij de blije gindse maan

Die zilver sprenkelt over elke fruitboomtop.

JULIA O, zweer niet bij de maan, die wisselvallig is,
Die maandelijks verandert in haar ronde kring,
Misschien blijkt straks je liefde net zo variabel.

ROMEO Waar moet ik dan bij zweren?

JULIA Nergens bij.

Of als je toch moet zweren, dan maar bij jezelf,
Zweer bij mijn begenadigde idool,
En ik geloof je.

ROMEO Uit het diepste van mijn hart –

JULIA Zweer toch maar niet. Die eed komt mij te
snel,

Net als de bliksem die verdwenen is

Al vóór je zeggen kunt 'het bliksemt' – Lief,

Slaap zacht, deze liefdesknop is bij ons weerzien
vast

Gerijpt door zomerlucht ontloken als een bloem.

Slaap zacht, slaap zacht, de rust zo zacht en zoet

Die ik nu voel, gun ik ook jou in je gemoed.

ROMEO O, wil je dat ik onvoldaan bij jou vertrek?

JULIA Wat voor voldoening wil je dat ik jou
verstrek?

ROMEO

Jouw liefdeseed van trouw in ruil voor die van mij.

JULIA De mijne gaf ik voor je er om vroeg,

Maar ik zou willen dat ik hem weer kon geven.

ROMEO Je trekt hem in? Hoezo? Waarom dan, lief?

JULIA Alleen om gul te zijn en hem opnieuw te
geven;

En toch verlang ik enkel wat ik heb.

Mijn gulheid is een grenzeloze zee,

Mijn liefde net zo diep; hoe meer ik aan je geef,
Hoe meer ik heb: oneindig zijn ze alle twee.

Ik hoor wat binnen. Allerliefste lief, tot gauw.

De Min roept van binnen.

Ik kom al, Min! – Montecchi lief, blijf trouw

En wacht nog even, ik kom zo terug.

Af.

ROMEO O blij, blij nacht! Al ben ik bang

Dat alles 's nachts alleen een droom kan zijn,

Dit is te strelend zoet om tastbaar waar te zijn.

Op Julia, boven.

JULIA Drie woordjes, lieve Romeo, en dan slaap
zacht.

Als jouw genegenheid en liefde eerbaar zijn,

En trouwen is je doel, laat mij dan morgen weten

Door een discreet persoon, door mij naar jou
gestuurd,

Waar en wanneer dat huwelijk wordt voltrokken,
Dan leg ik mijn geluk volledig aan je voeten
En volg je overal, in heel de wereld.

MIN *van binnen* Julia!

JULIA Ik kom eraan! – Maar meen je het niet echt,
Dan smee ik je –

MIN *van binnen* Juliaaaa!

JULIA Ja, rustig maar, ik kom! –
Bespaar je dan de moeite maar en laat me mijn
verdriet.

Ik stuur je morgen iemand.

ROMEO Ziel, bloei op –

JULIA Nu, duizend maal slaap zacht.

Af.

ROMEO

Nee, zonder slapen zit ik malend thuis vannacht...

JULIA *weer op* Romeo!

ROMEO

Duifjelief, weer retour?

JULIA

Hoe

laat

Kan ik diegene sturen?

ROMEO

Rond een uur of negen.

JULIA Dat zal ik doen. Het voelt tot dan als twintig jaar.

Ik ben vergeten waar ik jou voor terugriep.

ROMEO Laat mij maar staan, ik wacht tot jij het weet.

JULIA Ik blijf 't vergeten en laat jou daar staan,

Zodat ik weet hoe lief mij jouw nabijheid is.

ROMEO Ik blijf hier staan en laat het jou vergeten,

Totdat ik ben vergeten hoe ver weg ik woon.

JULIA 't Is bijna ochtend. En je moet nu gaan,

Maar toch niet verder dan de vogel die een

deugniet

Een eindje weg laat huppen van zijn hand,

Als een gevangene in zijn verdraaide boeien,

En hem dan met een zijden draadje terugtrekt,

Uit liefde angstig waakzaam om zijn vrijheid.

ROMEO Ik wou dat ik die vogel was.

JULIA Ik ook, mijn

lief.

Maar dan had ik je vast en zeker doodgeknuffeld.

Slaap zacht, het afscheid komt met zulke zoete
zorgen

Dat ik slaap zacht kan zeggen tot de dag van
morgen.

Julia af.

*De mensen worden wakker. Romeo gilt en
vlucht.*

2.3

Op Frater Lo, alleen, met een mandje.

FRATER LO Nog voor de zon weer als een vuurbol
oogt,
De dag verheugt en dauw van nachtdamp droogt,
Zal ik dit tenen mandje 'n schatkist noemen
Vol giftig onkruid en gezonde bloemen.
In haar aardse graf vindt de Natuur de dood:
Haar crypte is tegelijk haar moederschoot.

Op aarde is er niets zo kwalijk dat het leeft
En aan de aarde niets speciaals en heilzaams geeft.
Ook is er niets zo goed dat niet, verkeerd gebruikt,
Zijn ware aard ontwortelt en misbruikt.
Slecht toegepast wordt elke deugd een kwaad
En ondeugd soms veredeld door een daad.

Romeo op.

Het huidje dat zo'n tere bloem omhult
Is met geneeskracht en met gif gevuld:
Door het te ruiken worden hart en ziel verkwikt,
Door het te proeven wordt heel je lijf verstikt.
Twee vorsten, ingegraven in geschil
In mens en kruid: genade en een woeste wil,
En is de kwaai dominant verankerd,

Dan wordt al gauw de hele plant door rot
verkankerd.

ROMEO Een goeiemorgen, frater.

FRATER LO

Benedicite.

Wiens vroege tong geeft mij de ochtendzegen mee?

Mijn zoon, het duidt op een vertroebeld hoofd

Als je voor dag en dauw de dag al looft.

Een jongen wordt alleen zo vroeg uit bed gejaagd

Als hem een koortsige vertroebeling belaagt.

En klopt dat niet, dan was het logisch als ik dacht

Dat Romeo zijn bed niet heeft gezien vannacht.

ROMEO

Dat laatste klopt, mijn rust was zacht maar

slapeloos.

FRATER LO Godalle Jezus! Sliep je soms bij Roos?

ROMEO

Niet als een roos, eerwaarde, en niet bij haar, nee,

Die naam ben ik vergeten, met zijn wel en wee.

FRATER LO Goed, brave jongen, zo ken ik je weer!

Waar zat je dan?

ROMEO Ik zeg het, anders vraagt u 't nog een
keer:

Ik hing wat op een feestje bij mijn vijand rond

En werd er plotsklaps uit het niets verwond

Door iemand die weer werd verwond door mij.

FRATER LO

Biecht raadsels op, dan krijg je er nog meer vragen
bij!

ROMEO

Goed, zonder raadsels, toeters, bellen en confetti:

De mooie dochter van de rijke Capuletti.

Heb ik heel mijn hart verpand en ook zij

Verpandde dat van haar aan dat van mij.

Maar alles bij elkaar, zijn wij toch echt pas bij

elkaar

Als u ons in de echt verbindt. Het hoe en waar

Van de ontmoeting die ons samenbracht,

De liefdeseed door ons gesmeed vannacht,

Vertel ik nog, maar eerst komt deze vraag:

Wilt u ons trouwen, zo meteen, vandaag?

FRATER LO Franciscus nog-an-toe! Een ommekeer!

Bemin je, Roosje lief, zo teer bemind, niet meer?

Het is dus niet het hart, het zijn de ogen

Waardoor een jongeman tot liefde wordt bewogen?

Jezus Maria, het was bar en boos,

De tranen die je hebt gehuild om Roos,
Dat zoute water dat je wangen groefde
Als kruid voor liefde die het nooit beproefde.
En nu zo'n ommezwaai? Onthoud dit aforisme
dan:

Een vrouw kan vallen door de zwakte van de man.

ROMEO U hebt me om die liefde vaak berispt.

FRATER LO

Niet liefde, dweperij werd steeds door mij gegispt.

ROMEO

Die liefde moest ten grave!

FRATER LO

Maar niet in een graf

Dat jou meteen een nieuwe liefde gaf.

Kom, weifelaar, en ga met me mee,

Ik help je, maar alleen vanwege dit idee:

Dat dit verbond misschien de juiste snaren raakt

En oude stammenstrijd tot jonge eendracht maakt.

ROMEO O, kom, ik denk dat ik me haasten moet.

FRATER LO

Kalm aan, want haastige spoed is zelden goed.

Af.

2.4

Op Benvolio en Mercutio.

MERCUTIO Waar kan godverdomme die verduivelde sakkerse drommelse dekselse zeiksnor van een Romeo wezen? Waar is die oliebol naar toe gerold?

Is ie vannacht niet thuis gekomen?

BENVOLIO Niet bij z'n vader thuis. Ik heb z'n bediende gesproken. Tybalt, de neef van die ouwe

Capuletti, heeft een brief gestuurd naar het huis van zijn vader.

MERCUTIO Ik mag doodvallen als het geen uitdaging is.

BENVOLIO Romeo zal hem wel beantwoorden.

MERCUTIO Iedere boerenlul die kan schrijven, kan een brief beantwoorden.

BENVOLIO Ik bedoel, hij zal z'n antwoord klaar hebben voor de brievenschrijver. Z'n riposte. Wat hem daagt als hij opdaagt als hij door hem wordt uitgedaagd.

MERCUTIO Helaas, arme Romeo, die is al dood, kapot, kapoerewiet, lek gestoken door het zwarte oog van dat witte wijf, zijn oor doorboord door een liefdesliedje over Roosjes Scheur en Manus' Gein,

dwars door de roos van zijn hart geschoten door de botte pijl van dat schele boogschuttertje – en is die slappe zeikstraal mans genoeg om het op te nemen tegen Tybalt?

BENVOLIO Wat stelt die Tybalt dan helemaal voor?

MERCUTIO Heel wat meer dan Tybeert de

Katerkoning en de kat van Ome Willem bij elkaar, een duellist is 't, een echte duellist, een eersteklas zeikridder, maître double D van diverse stoten zoals daar zijn de opstoot, de afstoot, de uitstoot en de aanstoot! Ha, de onsterfelijke pasado, de punto reverso, de hai!

BENVOLIO De wat?

MERCUTIO De foe-yong-hai! De hai van kip ik heb je! Laat me niet lachen met die kletsika fantastica!

En signor Romeo, bonjour! Daar heb je nog 's een fraaie Franse begroeting aan je fraaie Franse pantalonnetje hangen. Je hebt ons gisteravond mooi maar niet zo fraai in de steek gelaten.

ROMEO Ook goeiemorgen...

VERTELLER Is het u wel eens opgevallen dat een woord vaak meer dan één betekenis heeft? Neem nou het woord dubbelzinnig. Dat is op zichzelf niet dubbelzinnig maar als er van iets wordt gezegd dat het dubbelzinnig is, wordt het daarmee niet dubbel zo zinnig maar wel dubbelzinnig en soms wel driedubbelzinnig. Luister nu verder.

BENVOLIO What the fuck?

MERCUTIO Ja, waar ben je mee bezig? We waren net zo lekker op dreef.

VERTELLER Ja, sorry, de tekst schrijft hier een woordspelingenbattle voor. Dat is leuk, maar je kunt, en dat is een heel groot kunt, je kunt je natuurlijk wel afvragen wat de meerwaarde is van de woordspeling an sich, tout court, in this day and age. Laat ik het zo zeggen...

MERCUTIO Waar waren we?

ROMEO Goeiemorgen allebei. Waar had ik jullie in gelaten?

MERCUTIO In de steek, meneer, in de steek, voel je 'm?

ROMEO Pardon, mon brave garçon, mijn beste Mercutio. Niet zo stekelig. Ik had wat te doen. En in een geval als het mijne mag je op het vlak van

de welvoeglijkheid best wel eens een steekje laten vallen.

MERCUTIO Het doen of het niet doen, dat is de vraag. De enige vraag die ertoe doet. In de zin van: doet het er toe, tot het er doe of stotter ertoe? Maar je bedoelt dat je in jouw geval wel je gevoeg mag doen als er een steekje los zit? Eén rechts, één averechts? Zigzag?

ROMEO Ik had het over fatsoen.

MERCUTIO Vooruit, die zat. Puntje voor jou. Ai, dat steekt. Geen speld tussen te krijgen. Jij laat je niet in het pak naaien.

VERTELLER Neem me niet kwalijk, maar wat is nu jullie insteek? Gaan jullie nu door op dat 'naaien' of blijf je nog even bij dat 'steken' steken?

BENVOLIO Ik vond het wel aanstekelijk.

MERCUTIO Nou, het heeft heel veel lagen, weet je wel. Dat steken staat weer voor naaien, en dat naaien staat weer voor...

ROMEO Niets. Veel gedoe om niets...

MERCUTIO Oké, eigenlijk gaat het over zeiken.

VERTELLER En als het daarover gaat, is het altijd goed. Dan heb je drama. Als het over de zeik gaat. Ga door! Gaat lekker zo. Twee jongens staan in een bos een beetje speels en woordspelerig met elkaar te bakkeleien, ze doen een wedstrijdje ver pissen op niveau, maar ze hebben niet door dat ze niet alleen zijn.

En dan gebeurt er dit:

MERCUTIO Goed opletten, misschien steek je er nog wat van op. *tegen Romeo* Jouw beurt. Het lijkt doorgestoken kaart. Maar jij moet. Steek maar van wal.

ROMEO Niet zeiken... Niets steken... Niet stoken in een goed huwelijk. Ook niet als het slecht is. Of als ze niet getrouwd zijn. En helemaal niet als ze net of net niet uit elkaar zijn. Fatsoen moet je doen.

MERCUTIO Ik ben het summum, het nec plus turbo plus ultra, het toppunt van fatsoen.

ROMEO Uitstekend. Jij komt er wel.

BENVOLIO Da's een hele opsteker.

VERTELLER Prima. Helemaal in stijl. Daar hou ik van. Top. Geen game changers. En het woord

'steekvlees' is nog niet eens gevallen. Klasse. Een lekker sappig biefstukje zou er wel ingaan trouwens.

MERCUTIO Dat staat als een harde paal boven water.

ROMEO Puntje voor jou. Maar goed geraakt is niet altijd goed getroffen.

MERCUTIO O! Dat is een steek onder de gordel! Terwijl het jou tot de lippen staat!

ROMEO Nog meer vochtige lippendienst aan de jijbak? Goeie bak! Schaam jij je niet?

MERCUTIO Grijp in, Benvolio, Verteller, Vertaler, Vrijwilliger, een Secondant, hooggeleerd Publiek, Regisseur, wie dan ook! Ik kan niet meer. Mijn pijp is uit. Geef die maar aan Maarten. Of aan

Maartje. Ik ben op. Ik heb het helemaal gehad met die woordspelingen... En ik moet nog wat over die achterlijke schoenen van hem zeggen... Ik doe het niet... Ik val om... Burn out... Ik ga nog liever naar een depressiegala... Ik kan niet meer... Ik ben op...

VERTELLER Wakker blijven jij! Tempo, tempo, zo komen we er niet.

MERCUTIO Vreet me maar niet op... En als ik me niet vergis zijn we er al. En hij al helemaal, op z'n platte puntschoenen.

ROMEO O, platpuntige puntigbotte plaaggeest, pedante patjepeeër, bijdehante bijgoochem met je ondubbelzinnig dubbeldubbelzinnige dubbele agenda! Puntiger kon je het niet zeggen. En platter wordt het niet.

MERCUTIO Dus in dit geval een punt voor m'n platvloersheid.

ROMEO Jij gaat in alle gevallen altijd meteen plat als er ergens een punt gezet moet worden.

MERCUTIO Mag ie er nu achter?

ROMEO Je loopt al te lang achter je... feiten aan.
Dus ik ben voor.

BENVOLIO Ik ook.

VERTELLER Nu is het erop of eronder. Of erop en erover. Het is nog te vroeg om een winnaar uit te roepen. Te laat om te stoppen. De factor tijd lijkt roet in het eten te gaan gooien. Krijgen we strafschoppen? Sudden Death? Wie werpt de golden score in deze bloedstollende en

hersenkrakende Punfun? Wie sterft de kleine
duizend dodendood het eerst?

MERCUTIO Hardlopers zijn doodlopers.

ROMEO Harddravers zijn snelkokers.

MERCUTIO Doordravers zijn uitmelkers.

ROMEO Doodgravers zijn dooddoeners.

MERCUTIO Zo ken ik je weer. Nou ben je weer die
ouwe en vertrouwde Romeo. De Romeo zoals je
van naam en faam bij ons bekend bent. Het
gezelligheidsdier. Het alfamannetje. De aap met de
vijf lullen. Dat kleffe gezwelg in liefde lijkt op een
stom kalf dat z'n druipstaart tussen de benen
probeert te verstoppen.

BENVOLIO Hou maar op, basta, genoeg, tot zover,
tot morgenavond, het zit erop!

MERCUTIO Ik zit er net weer lekker in en jij wil dat ik stop?

VERTELLER Anders wordt het staartje van je verhaal te lang.

MERCUTIO Nee hoor, je hebt het mis. Als ik er eenmaal lekker in zit ben ik zo klaar.

ROMEO Mijnenveger naar F8. Kruiser gezonken. Maar zie ginds komt een slagschip! Met opgestoken zeilen!

Op Min met haar mannetje, haar knecht, Piet.

MERCUTIO Met de vlag in sjouw! En Ketelbinkie in haar kielzog! Hojo hojo!

MIN Piet! Piet!! Pieieieieiet!

PIET Ik kom al.

MIN M'n parasol, Piet.

MERCUTIO Om haar gezicht een beetje voordeliger uit te laten komen, Pietje, want zonder die paraplu is het geen porum.

MIN Goeiemorgen, heren.

MERCUTIO Goeiemiddag, schone dame.

MIN Hemeltje lief, is het al zo laat?

MERCUTIO Ja, het is weer zo laat, dat zeg ik u, ik zeg, want op mijn staartklok heeft de geile grote wijzer maatje pink al bij de staart.

MIN Nou, ja zeg! Nou vraag ik u! Wat bent u er voor een?

ROMEO Zo eentje, schone dame, die onze lieveheer groot geschapen heeft om zichzelf naar de verdommenis te helpen.

MIN Verdomd als het niet waar is, dat is goed gezegd, al zeg ik het zelf, 'om zichzelf naar de verdommenis te helpen'. Heren, kan iemand van u mij vertellen waar ik de jonge heer Romeo kan vinden?

ROMEO Ik ben hier de jongste heer van die naam, bij gebrek aan een slechtere.

MIN In dat geval verlang ik even met u in het privaat wat te kunnen konfelefoezen... over een bepaalde koppeling.

BENVOLIO Ze vaardigt hem uit voor een tiet à tiet!

MERCUTIO Een koppelaarster, 't is een madam, een bordeelmadam! Hojo! Ho ho!

ROMEO Een duif op de Dam? Naatje op de Dam?

MERCUTIO Niet Naatje en ook geen duifje, meneer,
of het moest zijn een klein kleiduijfje in een
pasteitje dat al een beetje over de datum en
daarom naatje is. Dit ouwe vogeltje is er al lang en
breed tussenuit gepiept. Dan zeg ik: ho! Hojo!
Hoho! Deze troela ammehoela? Ammehoela!
Hij loopt zingend langs ze.

Hoela paloma blanca

Niemand kijkt ooit nog maar mij

Hoela paloma blanca

Liever als vogel zo vrij

Dan opgediend als schimmelpastei...

Mercutio & Benvolio zingend af.

MIN Vertel eens, meneer, wat was dat voor een brutale gladjakker, tot de nok toe vol van z'n eigen praatjes die die slampamper in de rondte kwakt als snot uit een emmer vol met paling?

ROMEO Nou, Min, iemand die zichzelf zo graag hoort praten dat ie in een minuut meer zegt dan hij in een maand hard kan maken.

MIN Nou, als die tegen mij wat aan te merken heb, zal ik die slapjanus wel effe omlaag halen, al was die jongeheer nog ontvlambaarder en gespierder dan ie al is, met twintig van dat soort relnichten en snotneuzen d'rbij, en als het mij niet lukt, dan heb ik d'r wel m'n mannetjes voor. O ja, reken maar van jetje, dat zeg ik. Pleefiguur! Ik ben niet zoals die huppeltrutjes van hem, ik ben niet zoals

die stangenpoetsertjes en reetkevertjes van hem,
o nee, mooi niet. Aan mijn lijf geen mayonaise. O
nee, komt niks van in. *tegen Piet* En jij staat daar
maar zo'n beetje bij, als een zoutzak aardappelen,
en laat mij gewoon een beetje levendig in de zeik
nemen door zo'n chocoprins!

't Is me wat... Nou, goeie genade, hemeltjelijef en
christemezielen, ik ben zo opgefokt dat ik sta te
trillen over m'n hele lijf, wil je dat wel geloven?
Daar krijg je toch gewoon de bibberaties en
angstvibraties van? Zo'n pleefiguur! Alstublieft,
meneer, even een woordje; zoals ik u al gezegd
heb, de mejuffrouw heb me gevraagd u op te
zoeken.

Wat ze mij gevraagd had te zeggen, zal ik voor

mezelf houden. Maar laat me u eerst het volgende vertellen: als u haar van die hoge gouden bergen belooft, zoals men zegt, dan zou het heel erg van bijzonder laag allooi getuigenis afleggen, zoals men zegt, want mejuffrouw is nog jong en daarom, als u haar belazert, dan zou dat heel beroerd zijn tegenover zo'n jongedame, in één woord, rot, laag, smerig en, kortom, heel belazerd. En erg.

ROMEO Min, brengt u mijn groet over aan uw mejuffrouw, ik bezweer het u –

MIN Meneer bezweert het, oooh, wat zal ze blij zijn, het wicht springt een gat in de lucht, goeie genade, hemeltje lief, wat zal die blij zijn!

ROMEO Wat gaat u haar zeggen, Min? U hoort niet eens wat ik zeg. Let op:

Vraag haar een uitvlucht te bedenken om Vanmiddag nog te biecht te gaan, bij frater Lo Die haar dan absolveert en in de echt verbindt. Hier, voor uw moeite.

MIN Waratje, meneer, een grijpstuiver. Dat kan ik niet aannemen.

ROMEO Geen gemaar! Pak aan, het is van u.

MIN Nou, meneer, de mejuffrouw is de liefste jongedame die er bestaat. Goeie genade, toen het nog een klein kwebbeltantetje was – O, er is een man van stand hier in de stad komen aanzeilen, een zekere Paris, die maar al te graag bij haar zijn anker zou willen uitgooien. Ik zeg wel eens tegen

haar, ik zeg, die Paris, die Paris, dat is de perfectste man voor je, de ideaalste schoonzoon, alsof je naar een wassenbeeld staat te kijken, met alles d'r op en d'r an, zo knap, eerlijk waar, die is zo mooi, dat is bijna kitsch, maar dan begint dat verwende nest me daar een partijtje apezuur te kijken en heeft ze meteen en stante pede de pe in, met de dikke hoofdletter P van Paris en van parmantige pedofiele puisterige pad, zegt ze er dan meteen achteraan tegen mij als ik er wat van zeg, dus ik zeg, ik zeg...

ROMEO Brengt u mijn groeten nou maar over aan uw mejuffrouw.

MIN Ja, meneer, dat zal ik doen. Duizend maal.
En duizend maal dank.

Romeo af.

Pietje!

PIET Ik kom al. Ik ren al. Ik vlieg al. Ik draaf al...

MIN Vort dan!

Beiden af.

2.5

Julia op.

JULIA De klok sloeg negen toen de min vertrok.
En ze beloofde in een half uurtje terug te zijn.
Zou ze hem soms niet kunnen vinden? Nee,
Dat kan niet. O, dat ouwe mens is kreupel!
Was zij warmbloedig, jong, hartstochtelijk
geweest,
Dan vloog ze als een bal zo snel terug;
Mijn woorden kaatsten haar naar mijn geliefde,
En die van hem naar mij.

Maar ouwe luitjes lijken vaak al liever dood,
Massief en traag en log en grauw als lood.

Min op, met Piet.

O God, daar is ze! Lieve Min, vertel!

M'n lieve brave Min! O God, wat kijk je triest!

Al heb je treurig nieuws, vertel het vrolijk.

MIN Ik ben zo moe, m'n botten doen me zeer,

Gun me de tijd om even bij te komen...

JULIA Vertel nou, lieve bovenstebeste brave Min,
vertel!

MIN Jeminee, wat een haast! Heb even geduld

a.u.b.!

Zie je niet dat ik buiten adem ben?

JULIA Hoezo, zolang je adem hebt om mij

Te zeggen dat je zo buiten adem bent?

Wat zegt hij van ons huwelijk? Zeg het nou!

MIN Ik heb zo'n hoofdpijn. O, dat hoofd van mij!

Het barst in twintig stukken uit mekaar.

En dan me achterkant, me rug, me rug!

Je wordt bedankt, me zo te laten vliegen,

Al dat geren en dat gedraaf, het heen en weer,

dat krijg je ervan,

Van hier naar daar en op en neer en dan weer

zusemmezo en dan weer dittemedat,

Ik zeg, het wordt m'n dood nog, op m'n ouwe dag!

Dat zeg ik.

JULIA Het spijt me, echt, dat je niet lekker bent.

Maar lievelievelieve Min, wat zégt mijn liefste

nou?

MIN Je liefste zegt, het is een nette jongen,

En aardig is ie, en beleefd, en knap,
In één woord, een keurige jongen – waar is je
moeder?

JULIA Weet ik veel. Waar is m'n moeder? Die is
binnen.

Waar zou ze anders zijn? Wat is dat voor een
vraag? En antwoord?

'Je liefste zegt, het is een nette jongen
– Waar is je moeder?'

MIN Ach, heremetiet!

Zo gretig? Kijk eens aan! Het is me wat...

Is dat je smeersel voor mijn arme botten?

Doe voortaan zelf je klusjes maar. Ik ben je hondje
niet!

JULIA Mens, wat een omhaal! Wat zegt Romeo?

MIN Mag jij vandaag te biecht gaan, meisje?

JULIA

Ja.

MIN Snel, haast je naar de kloostercel van frater Lo.

Daar wacht een echtgenoot om jou tot vrouw te maken.

Nu stijgt het bloed je hitsig naar de koontjes,

Ze worden vuurrood bij het kleinste nieuwtje.

Ik beul me af voor jouw genoeg maar vannacht

Moet jij jezelf belasten met die vracht.

Ik ga een hapje eten. Haastje-repje naar die

kloostercel!

JULIA

Haastje-repje naar de toekomst! Brave Min,

vaarwel!

Beiden af.

2.6

Op Frater Lo en Romeo.

FRATER LO Dan zegene de hemel deze vrome daad,

Opdat verdriet van later het ons niet verwijt.

ROMEO Amen, amen. Maar, kome wat er komen
gaat,

Er is geen verdriet zo groot dat 't opweegt tegen

De massa vreugde die ik in haar bijzijn voel,

Ook als ik haar maar één minuutje zie.

FRATER LO Zo'n heftige geneugte houdt ook heftig
op,

Die sterft in haar triomf, als vuur en buskruit

Die in hun kus vergaan. De zoetste honing

Wordt op het hoogtepunt van zoetheid vies

Waarna de eetlust wordt bedorven door de smaak.

Bemin met mate als je lang beminnen wil.

Te vlug kan net zo min op tijd zijn als te traag.

Julia op, ietwat gehaast, ze omhelst Romeo.

Daar is mejuffrouw al.

JULIA

Eerwaarde biechtvader,

Een goeienavond.

FRATER LO

Romeo dankt je wel voor twee.

Romeo kust haar.

ROMEO

Ach, Julia, word jij door vreugde net zo overstelpt

Als ik, maar weet je deze vreugde meer dan ik

In taal te gieten, maak de lucht dan zoeter met je
stem.

JULIA Vernuft, dat rijker is aan inhoud dan aan
woorden,

Beroemt zich op de stof en niet op de versiering.

Alleen een bedelaar weet wat ie waard is.

Mijn ware liefde is zo onmetelijk

Dat ik nog niet de helft van mijn rijkdom tellen
kan.

FRATER LO Kom met me mee, we maken korte
metten,

Want jullie blijven hier toch niet alleen

Als jullie twee niet samen zijn als één.

Allen af.

DERDE BEDRIJF

3.1

Mercutio, Benvolio & bedienden op.

BENVOLIO

Kom, vriend Mercutio, we trekken ons terug.

't Is heet vandaag, en de Kapellen vliegen uit.

Als die ons treffen, komt er knokken van,

Want de gemoederen zijn in deze hitte snel verhit.

MERCUTIO Jij bent echt zo'n figuur die als ie een

café binnen loopt, z'n mes op tafel smijt en zegt

‘hopelijk heb ik jou vandaag niet nodig, kleine vrind!’ en dan, als de tweede pint zijn werk begint te doen, met z’n mes op de tapper afstapt, als het inderdaad echt niet nodig is.

BENVOLIO Zit ik echt zo in elkaar?

MERCUTIO Klets niet, man, een groter heethoofd, een grotere opgefokte driftkop dan jij vind je in heel Italië niet; je zit snel op de kast omdat je zo opgefokt bent en je bent net zo snel opgefokt omdat je zo op de kast zit.

BENVOLIO Nog meer op- of aanmerkingen?

MERCUTIO Nou, als er twee van jouw slag zouden rondlopen, dan was er in no time niet één meer over, want twee van die heethoofden zouden mekaar meteen doodslaan. Jij? Die kop van jou zit

net zo vol ruzie als een ei vol dooier en toch is het
daarbinnen net zo leeg als in een lege dop door alle
klappen die je hebt gekregen vanwege al dat
geruzie van je. Jij hebt ruzie getrapt met een gast
omdat ie stond te hoesten op straat en zo je hondje
wakker maakte die lekker in het zonnetje lag te
slapen. En jij wil mij een cursusje anger
management geven?

Tybalt en anderen op.

BENVOLIO

Bij mijn hete hoofd, daar heb je de Capuletti's.

MERCUTIO Bij mijn platte voet, dat zal me aan m'n
reet roesten.

TYBALT Een goedemiddag. Een woordje graag met
één van u.

MERCUTIO Maar één woordje met één van ons?

Doe er iets bij, dan krijg je, dat beloof ik, je
woordje met handjeklap toe.

TYBALT Daartoe ben ik zeer wel in staat, meneer,
als u mij daartoe een aanleiding biedt.

MERCUTIO

Kunt u zonder begeleiding geen aanleiding vinden?

TYBALT Mercutio, jij bent van de club van
Romeo...

MERCUTIO 'Club'? Maak je nou een zangclubje
van ons? Nou, wie zanglijsters van ons maakt,
kan atonale dissonanten verwachten. Hier is
m'n strijkstok, die zal je naar m'n fluwelen
pijpen laten dansen. Rot toch een end op met je
club! Knuppel!

BENVOLIO We praten hier in alle openbaarheid
Dus trek je ergens terug waar niemand jullie ziet
Of praat je grieven nuchter uit, of ga uiteen.
Hier zijn de ogen van de hele stad op ons gericht.

MERCUTIO

Hun ogen zijn gemaakt om mee te kijken. Laat ze
maar.

Ik ga voor niemands lol opzij, ik niet.

Romeo op.

TYBALT Nou, rustig maar, meneer, want die daar
moet ik hebben.

MERCUTIO Maar ik mag hangen als je 'm hebben
kan, meneer.

Ga voor in het duel, hij volgt je wel, die daar.

In die zin is ie niet onhebbelijk.

TYBALT Romeo, de liefde die ik je toedraag gunt
me

Maar één warm welkomstwoord: je bent een
schoft.

ROMEO Tybalt, de reden dat ik van je houden moet
Vrijwaart me van de razernij die hoort
Bij zo'n begroeting. Ik ben geen schoft. En dus,
Vaarwel, het beste, want je kent mij niet.

TYBALT Dit, jochie, vrijwaart je niet van de
kwetsuren

Die mij door jou zijn aangedaan. Dus draai je om
en vecht.

ROMEO Ik zweer je dat ik jou niet één kwetsuur
Heb aangedaan en meer nog van je hou
Dan jij vermoeden kan totdat je weet waarom.

En dus, m'n beste Capuletti, welke naam
Ik koester als de mijne, wees voldaan.

MERCUTIO O, kalme, slappe, laffe, lage,
onderwerping!

Alla stoccado zal het pleit beslechten!

Tybalt, jij, ouwe rattenvanger, loop je weg?

TYBALT Wat wil je van me?

MERCUTIO Beste Katerkoning, één van je negen
levens, meer niet. Daar ga ik graag mee aan de haal
en dan hangt het er maar vanaf hoe je je daarna
naar mij toe opstelt hoe ik die andere acht ga
afpoeieren. Moet je je zwaard soms aan z'n oren
uit de schede trekken? Schiet op, man, anders heb
je die van mij om je oren voor je die van jou eruit
hebt.

TYBALT Ik sta klaar voor je. *trekt zijn zwaard*

ROMEO Beste Mercutio, hou daar meteen mee op.

MERCUTIO Kom op, meneer, je passado!

Ze vechten.

ROMEO *trekt zijn zwaard*

Snel, sla hun wapens uit hun handen! Stop!

Hou op en maak een eind aan dit schandaal!

Tybalt, Mercutio, de vorst heeft vechtpartijen

Op straat uitdrukkelijk verboden. Stoppen nu!

Tybalt! Mercutio!

*Tybalt raakt Mercutio onder Romeo's arm door
en vlucht.*

MERCUTIO Ik ben gewond.

De pest voor jullie huizen! Ik ben kassiewijlen.

En hij is weg en hij heeft niks?

BENVOLIO Wat ben je gewond?

MERCUTIO

Een schrammetje, een schrammetje. Maar 't is genoeg.

Opschieten, schoffie, ga een dokter halen.

ROMEO Hou vol, man, zo erg kan die wond niet zijn.

MERCUTIO Nah, 't is niet zo diep als een put en ook weer niet zo breed als een kerkdeur. Maar 't is genoeg, 't is afdoend en ik zal het ermee moeten doen... Vraag morgen naar me en je zal zien dat ik in een grafstemming verkeer... Waarom moest je nou verdomme tussenbeide komen? Hij heeft mij onder jouw arm door geraakt.

ROMEO Het was goed bedoeld.

MERCUTIO Help mij gauw een huis in, Benvolio.

Of ik val flauw. De pest voor allebei je huizen!

Ze hebben wormenaas van mij gemaakt,

Ik ben er geweest, en goed ook. Die pokkehuizen!

Af, met Benvolio.

ROMEO Zo'n kerel, dodelijk getroffen namens mij,

Mijn reputatie door het slijk gehaald

Door Tybalt – Tybalt die niet eens een uur

Familie van me is. O, lieve Julia,

Je schoonheid heeft me slap, verwijfd gemaakt

En in mijn hart het staal van moed doen smelten!

Op Benvolio.

BENVOLIO O Romeo, Romeo, Mercutio is dood.

Zijn fiere, zwierige, gevierde ziel steeg ten wolken

op

Na al te vroeg de aardse grond versmaad te hebben.

ROMEO Het zwarte lot van deze dag is 't einde niet

Maar het begin van andere dagen vol verdriet.

Tybalt op.

BENVOLIO Daar is de furieuze Tybalt weer.

ROMEO Hij leeft, hij viert het, maar Mercutio niet
meer!

Stijg op ten hemel, tolerant respect,

De furie met de fonkelogen mag me leiden!

Nou, Tybalt, neem de slechte naam van 'schoft'

Die jij me gaf terug: Mercutio's ziel

Zweeft hier nog ergens boven onze hoofden,

Vlakbij. Hij wacht tot die van jou zich bij hem

voegt.

Of jij, of ik, of samen, hij gaat niet alleen.

TYBALT Je club heeft nu een erelid, en nu
Word jij de tweede, jochie.

ROMEO Dat maakt dit wel uit!
Ze vechten. Tybalt valt en sterft.

BENVOLIO Wegwezen, Romeo, vlucht!
De burgers zijn in touw en Tybalt is geveld.
Blijf daar nou niet zo daas staan kijken, man,
De vorst veroordeelt jou meteen ter dood
Als je gepakt wordt. Smeer 'm, wegwezen!

ROMEO Ik ben de pispaal van het lot.

BENVOLIO Wat doe je hier
nog?
Romeo af.

3.2

Julia op, alleen.

JULIA

Toe, nacht die liefde klaart, ontvouw je

floersgordijn,

Knijp gluurdersoogjes toe, laat Romeo onbespied

En onbesproken in mijn armen springen.

Geliefden zien en doen hun liefdesritueel

Verlicht door eigen schoonheid; is de liefde blind,

Dan past dat bij de sober zwarte nacht.

Kom, nacht! Kom, Romeo, jij dag in nacht,

En schitter op de vleugels van de nacht,

Witter dan verse sneeuw gevallen op een ravenrug.

Kom, zachte nacht, kom, nacht die minnend zwart

kijkt,

Geef mij mijn Romeo, en als ik sterf,

Neem jij hem op en maak je knipselsterren van
hem

Zodat hij het hemelaangezicht zal sieren

En heel de wereld op de nacht verliefd wordt

En eerbied voor de zonneglans verliest.

O, ik heb een liefdeswoning aangeschaft

Maar daar nog geen bezit van kunnen nemen

Of zelfs maar van het eigendom genoten,

Al ben ik zelf helemaal verkocht...

Op Min, handenwringend.

MIN Ach, herejee, hij is dood, hij is dood, hij is
dood!

Het is gedaan met ons, mijn kind, gedaan!

Ach, wat een dag, gesneefd, gesmoord, gedood!

O, wie had dat gedacht... O Romeo, Romeo,
Romeo!

JULIA Is hij gedood? Is Romeo dood? Zeg 'ja'
En met dat ene woordje jaag je zoveel gif in mij
Dat zelfs de basiliskenklik erbij verbleekt.
Dat 'ja' ontkent dat ik besta, knik 'ja'
En met dat 'ja' van jou verneder jij mijn ik,
Zeg 'ja' als hij gedood is, en zo niet: zeg 'nee'.
Kort zijn de klanken van mijn wel en wee...

MIN Ik heb de wond gezien, ik zag hem, ja, nee, ja
Dat zeg ik, zó'n jaap, ja, nee, een enorme snee,
Met deze eigen ogen van m'n eigen heb ik hem
gezien –
Te erg voor woorden is het, zo erg erg – ach,
heremetiet –

Hier, midden op zijn stoere mannelijke borstkas,
Een zielig lijk, een bloedig zielig lijk,
Gruuw, gruw als as, en overdekt met bloed en
Gore gestolde klonters bloedkoek. Gadverdamme!
Ik viel ter plekke flauw toen ik het zag.

JULIA

O breek, mijn hart, op slag bankroet, dus breek
meteen!

De bak in, ogen, zie geen vrijheid meer!

Stof keer tot stof terug en staak beweging maar,
Bezwaar met Romeo dezelfde baar.

MIN O Tybalt, Tybalt, O, m'n allerbeste vriend!

O nette Tybalt, brave jongen en zo keurig!

Dat ik ook jou nog overleven moet!

JULIA Is Romeo afgeslacht en Tybalt dood?

Wie leeft er nog als die twee niet meer leven?

MIN Tybalt is dood en Romeo verbannen.

Romeo die hem vermoordde, ja die is verbannen.

JULIA O God, vergoot de hand van Romeo

Het bloed van Tybalt?

MIN Ja, dat deed ie, ja.

JULIA O slangenhart verborgen met je bloemen-
smoel!

Heeft ooit een draak zo'n mooie grot bewoond?

Bloedmooie wreedaard, beul met engelenblik,

Als duif geveerde raaf, als wolf zo hongerig lam!

O, dat bedrog in zo'n paleis mag wonen!

MIN Mannen! Ze zijn niet te vertrouwen, niet te

Geloven, liegen en bedriegen zit hun in het bloed,

Oplichters zijn het, allemaal, eedbrekers,

Opportunistische huichelaars en nullen, allemaal!

Ach, waar is m'n mannetje? Een hartversterkertje
zou er wel ingaan.

Die ellende, die kommer en kwel, die zorgen
maken me oud.

O, schande op het hoofd van Romeo!

JULIA En blaren op je tong voor zo'n gedachte,

Want voor beschaming is hij niet geboren:

De schande zou zich schamen op zijn hoofd.

MIN Praat jij dan iemand goed die net je neef

Vermoord heeft?

JULIA Spreek ik kwaad van iemand die mijn

man is?

Ach, arme echtgenoot, door welke tong

Wordt nu je naam verdedigd als ik,

Drie uur je vrouw nog maar, je naam al mangel?

Maar waarom, schoft, heb jij m'n neef vermoord?

Die schofterige neef had anders jou vermoord...

Mijn man, die Tybalt wilde doden, leeft

En Tybalt, die mijn man had willen doden, die is
dood...

Dat is een troost. Maar waarom huil ik dan?

Eén woord, nog erger dan de dood van Tybalt,

Heeft mij vermoord en mijn herinnering bezwaard:

Tybalt is dood en Romeo verbannen,

'Verbannen', O, dat ene woord, 'verbannen'!

En, als verdriet zo graag gezelschap heeft,

Had dan gezegd dat allebei mijn ouders dood zijn,

Dan had ik op gepaste wijze kunnen rouwen...

'Romeo verbannen', dat is net zoiets

Als zeggen dat m'n vader, moeder, Tybalt,
Romeo, Julia gedood, vermoord zijn...

'Verbannen' – dat is mateloze, grenzeloze pijn!

Waar zijn mijn vader en mijn moeder, Min?

MIN Die klagen ach en wee bij Tybalt's overschot.

Wil jij erheen? Ik breng je wel.

JULIA Als maagd

Verweduwd word ik door de dood en niet

Door Romeo ontmaagd... En op ons huwelijksbed

Wordt onze liefde in de crypte bijgezet...

Beiden af.

3.3

Op Frater Lo en Romeo.

ROMEO

Verbanning? Wees genadig en zeg 'doodstraf', want
Voor mij is uitzicht op verbanning erger,
Veel erger dan de dood. Dus praat me niet van
ballingschap.

FRATER LO Ach, je bent enkel hiervandaan
verbannen,

De wereld is zo groot, dus heb geduld.

ROMEO Er is geen wereld buiten deze muren,
Daarbuiten is het vagevuur, een marteling, de hel.
Verbannen is verbannen uit de wereld en
Verbanning uit de wereld is de dood.

FRATER LO O woeste en onoorbare
ondankbaarheid!

Hier staat de doodstraf op een wandaad als de
jouwe,

Maar onze heerser schuift, voor jou, de wet opzij
En zet het zwarte doodswoord in verbanning om.
Dat is genade, puur en zeldzaam, en je ziet het
niet.

ROMEO 't Is geen genade, maar een marteling.

De hemel is hier, waar Julia woont.

En elke kat en hond en elk muisje

En elke vieze strontvlieg mag haar zien

En bij haar in de hemel wonen, hier,

Maar Romeo niet want Romeo is verbannen.

Een vlieg mag blijven, Romeo vliegt eruit.

De vlieg een vrij man, Romeo een balling.

En u beweert dat ballingschap geen doodstraf is?

Had u geen gif, geen scherpgeslepen mes,

Geen ander smeermiddeltje dat de dood bewerkt,

Hoe smerig ook, om mij om zeep te helpen,

Dan dit 'verbannen'? Ballingschap! Verbannen!

*Romeo valt snikkend op de grond, Min klopt op
de deur.*

FRATER LO Sta op, er wordt geklopt. Verberg je,
Romeo.

Wie klopt daar zo hard? Waar komt u vandaan?
Wat komt u doen? Wat wilt u?

Min op.

MIN Als u me binnen laat, zeg ik waar ik voor
kom.

Ik kom van juffrouw Julia.

FRATER LO Wees welkom dan.

MIN Eerwaarde frater, zeg me, O eerwaarde vader,
Waar is haar echtgenoot, waar is Romeo?

FRATER LO Daar op de grond, beneveld door zijn
tranen.

MIN Mejuffrouw idem dito één pot nat,
Hetzelfde tranendal en treurgeval.

Zij ligt er ook zo bij, O, herejee, niks als
Snotteren en peeuwen, peeuwen en snotteren.
Kom overeind, kom overeind, sta op, wees een
man.

Doe het voor Julia, voor haar, sta op, sta op,
Wat lig je nou te loeien in je klamme put
Vol van je holle ach en wee en O-O-O-O?
Romeo komt overeind.

ROMEO

Min –

MIN

Ah, m'neer, m'neer, aan alles maakt de dood een
end.

ROMEO Had je het over Julia? Hoe gaat het met
haar?

Ben ik voor haar een verstokte moordenaar,
Nu ik de kindertijd van onze vreugde heb bevlekt
Met bloed dat zo dicht bij het hare staat?

Waar is ze, en hoe vaart ze en wat zegt mijn

Verborgene vrouwe van onze zo verbruide liefde?

MIN O, die zegt niks, meneer, ze peeuwt en
peeuwt,

Aan één stuk door, ze valt op bed en springt weer
op,

Nu roept ze Tybalts naam en dan weer die van
Romeo

En daarna valt ze weer.

ROMEO Alsof die naam,

Uit dodelijk gemikte loop geschoten,

Haar heeft vermoord, zoals de beulshand van die naam

Haar neef vermoord heeft. O, zeg me, Frater, zeg me,

In welk verachtelijk deel van dit kadaver

Verblijft mijn naam? Zeg op, dan plunder ik

Die walgelijke woning.

Hij dreigt zichzelf neer te steken met zijn dolk die door de Min wordt afgepakt.

FRATER LO

Stop die radeloze hand!

Ben jij een mens? Je onbesuisde daden

Zijn redelozer dan die van een beest in razernij.

Ik sta perplex. Ik dacht dat jij beheerster was.

Jij doodde Tybalt? Wil je nu jezelf vermoorden

En ook je vrouw, die in jouw leven leeft,

Door die verfoeide hand nu aan jezelf te slaan?
Wees toch een vent! Je Juliaatje leeft,
Om wie je net nog halfdood in katzwijn lag.
Wees blij. En Tybalt wilde jou vermoorden,
Maar jij vermoordde Tybalt. Dus wees blij.
De wet schreef voor dat jij gedood zou worden,
Maar werd je vriend toen doodstraf in verbanning
Werd omgezet: je mag dus nogmaals blij zijn.
Er zijn dus louter zegeningen neergedaald
Op jou, je moet ze tellen! Ga nu naar je liefje,
Klim naar haar slaapkamer om haar te troosten.
Maar blijf niet tot de wachters voor de poorten
staan
En jou de weg naar Mantua versperren.
Daar zal je wonen tot de tijd rijp is

Om jullie huwelijk feestelijk te proclameren,

Je naasten te verzoenen, bij de vorst

Genade af te smeken en terug te komen

Met twintig honderd duizendmaal meer vreugde

Dan droefenis wanneer je hier vertrekt.

Min, ga vooruit en groet mejuffrouw namens mij.

Vraag haar het hele huis met spoed naar bed te

sturen

En dat zal met dat groot verdriet niet moeilijk zijn.

Zeg haar dat Romeo in aantocht is.

MIN O God, ik zou de hele nacht wel kunnen

luisteren

Naar zulke goeie raad. Geleerdheid is me wat.

Meneer, ik ga mejuffrouw zeggen dat u komt.

Allen af.

3.4 (Entr'acte)

*Op de ouwe Capuletti en Paris met de
tolkvertaler, die hem in het oor fluistert wat
Capuletti en zijn vrouw zeggen.*

CAPULETTI 't Is allemaal zo ongelukkig uitgepakt

Dat wij geen tijd meer hadden deze zaak

Aan onze dochter voor te leggen. Kijk,

Ze was verknocht aan Tybalt, net als ik.

Maar ja, je wordt geboren om te sterven...

't Is heel erg laat, vanavond komt ze niet meer

Beneden. Eerlijk waar, was u er niet geweest,

Dan had ik 'n uur geleden al te bed gelegen...

PARIS

Mais oui, bien sûr, je suis Paris, et quand la

morsure parle...

Vous savez bien, hein, ce n'est pas pour
l'amortisseur ou même le même
Le moment suprême choisi de parler de
l'amortisse-ment... Ah, bon...

C'est si simple comme bonbonjour et bonnebonne
nuit, Madame, n'est-ce pas?

Et je comprends très bien. Présentez mes
hominoïdes à votre fillasse,

Si douce, si charmante, si bien cuite... Je suis
Paris. Nous sommes tous Paris...

TOLKVERTALER

Ik snap het. Doe de groeten aan uw dochter.

CAPULETTI Dat zal ik zeker doen. En morgenvroeg

Hoor ik haar uit. Nu zit ze van verdriet op slot.

*Paris maakt aanstalten naar binnen te gaan en
Capuletti roept hem terug.*

CAPULETTI

Mijn dochter zal zich naar mijn wensen schikken,
Mesjeu, dat weet ik zeker. Vrouw, vertel haar,
Voor je naar bed gaat, over Paris' liefde
En vraag haar, luister goed, of deze woensdag –
wacht,
Zeg even, welke dag is het vandaag?

PARIS

Oui, oui, je suis Paris... Ici Paris... Luncher,
monotype?

TOLKVERTALER

Ik snap het. Het is maandag vandaag, mesjeu.

CAPULETTI

Maandag! Tsja, tsja, woensdag is te vroeg

Dan wordt het donderdag, zeg dat maar,
donderdag,

Dan trouwt mijn kind met deze brave borst.

Bent u er klaar voor? Is het snel genoeg?

We houden 't klein. Een paar familieleden.

Al te uitbundig feesten wekt misschien de indruk

Dat wij de nagedachtenis van onze neef,

De ons nog zo recent ontvallen Tybalt,

Niet of te weinig respecteren. Dus:

En petit comité, op donderdag, is dat oké?

PARIS

Oui, eh bien, sacrebleu, mon brave monseigneur

Capulettí, je suis Paris!

Et, oui, bien sûr, mon cher monotrème, ça va sans
parler,

Je voudrais bien que le jeu-concours soit le
démaillage!

TOLKVERTALER

Ik... snap het. Liever gisteren dan vandaag.

CAPULETTI

Goed, dat is dan geregeld. Donderdag.

Wegwezen allemaal, we gaan te bed. Maar eerst

Bereid je Juliaatje op haar trouwdag voor.

Mesjeu Paris, bonne nuit, en hou ze warm,

't Is nu al zo laat dat het vroeg is, nondesju!

Allen af.

3.5

Op Romeo en Julia bij het raam boven.

JULIA Wil je al gaan? Het is nog lang geen dag.

Het was de nachtegaal en niet de leeuwerik

Die door je ongeruste oorschelp binnen drong.
In de granaatboom, ginder, zingt ie elke nacht.
Geloof me, lief, het was de nachtegaal.

ROMEO Het was de leeuwerik, de dageraadsheraut.

De kaarsen van de nacht zijn opgebrand,
Het krieken popelt op de toppen in de mist.

Ik ga en blijf in leven, of ik blijf en ik ga dood.

JULIA Dat licht daarginder is geen daglicht, weet
ik.

Dat is een meteor, jouw fakkel onderweg...

Je hoeft nog niet te gaan, dus blijf nog even...

ROMEO Laat ze me pakken, laat ze mij maar
hangen,

Jij wil het zo, voor mij is dat genoeg.

De drang te blijven wint het van de wil te gaan.

Zij wil het zo. Dus, dood, wees welkom, neem mij
aan.

Mijn engel, 't is nog steeds geen dag, kom, praat
nog wat.

JULIA Jawel, jawel! Je moet nu gaan! Dus schiet op!

Het is de leeuwerik die schel en vals

Zijn dissonanten ten gehore brengt.

Zijn zang wordt zoet en harmonieus genoemd,

Maar 't is een wanklank in ons samenspel.

O, ga nu weg! Het daglicht breidt zich uit...

ROMEO

Het daglicht breidt zich uit nu duister ons

omsluit...

Min op, gehaast.

MIN Mejuffertje!

JULIA Min?

MIN De dag is aangebroken. Wees voorzichtig.

Pas op. Mevrouw uw moeder komt eraan.

Af.

JULIA Raam, laat dan daglicht binnen en het leven gaan.

ROMEO Vaarwel, vaarwel. Eén kus en ik verdwijn.

Hij klimt omlaag.

JULIA Lief, minnaar, man en vriend, moet dit ons afscheid zijn?

Laat van je horen, elke dag per uur,

Want een minuut bestaat uit heel veel dagen.

O, zo geteld ben ik al hoogbejaard

Voor ik mijn Romeo terug zal zien.

ROMEO Vaarwel. Tot gauw.

Er gaat straks geen gelegenheid voorbij

Of, schat, jij krijgt een lieve groet van mij.

JULIA O, lief, denk jij dat wij elkaar dan ooit nog
zien?

ROMEO

Ik weet het zeker. Ons verdriet van nu wordt ooit
Het onderwerp van zoete conversatie.

JULIA Mankeert mijn ogen iets? Je ziet zo wit...

ROMEO Geloof me, schat, hetzelfde geldt voor jou.
Dor leed bedrinkt zich aan ons bloed. Adieu, tot
gauw!

Af.

Mevrouw Capuletti op.

MEVROUW CAPULETTI Wat is er, Julia?

JULIA

Ik voel me

slecht.

MEVROUW CAPULETTI

Nog steeds in tranen om de dood van Tybalt?

Wil je hem soms met tranen uit z'n doodskist
spoelen?

En als dat kan, dan wek je hem nog niet tot leven.

Hou ermee op. Verdriet geeft blijk van liefde,

Teveel verdriet geeft blijk van onverstand.

JULIA Laat mij nou huilen om zo'n groot verlies.

MEVROUW CAPULETTI

Dan voel je jouw verlies, maar niet de vriend

Om wie je huilt.

JULIA

Maar voel ik zo'n verlies,

Dan kan ik alleen nog huilen om de vriend.

MEVROUW CAPULETTI

Nou, meisje, huil wat minder om zijn dood
Dan hierom, dat de schoft die hem vermoordde
leeft.

JULIA Wie is die schoft?

MEVROUW CAPULETTI Die schofterige Romeo.

Maar wees gerust. We zullen ons nog wreken.

Dus huil niet meer. Ik stuur een mannetje naar

Mantua,

Waar die verbannen vluchteling nu woont.

Die zal hem zo'n bijzonder brouwsel geven

Dat hij al gauw je neef gezelschap houdt.

Maar luister, nu een vrolijker bericht.

Je weet, je vader is een zorgzaam type

En om je uit je droefenis te halen

Heeft hij voor jou een feestdag uitgekozen,
Voor jou niet minder een verrassing dan voor mij.

JULIA Wat enig, moeder, welke dag is dat?

MEVROUW CAPULETTI

Nou, kindje, donderdag in alle vroegte
Zal de galante jonheer die Paris heet
Jou in de Pieterskerk maar al te graag
Tot blijde bruid en echtgenote maken.

JULIA Bij de Sint Pieter en Sint Pieter zelf,
Daar wordt van mij geen blijde bruid gemaakt!
Hoezo, zo'n haast te trouwen met een vent
Die mij niet eens decent het hof kwam maken?

MEVROUW CAPULETTI

Daar komt je vader. Zeg het zelf maar tegen hem.
Eens zien hoe hij het opvat uit jouw mond.

Op Capuletti met Min.

CAPULETTI

Je lijkt wel een fontein! Nog steeds in tranen?

Nog altijd waterlanders? Heb je haar verteld

Wat wij voor haar besloten hebben, vrouw?

MEVROUW CAPULETTI

Ze wil er niets van weten. Ze bedankt ervoor.

Dat kind is knettergek, ze moet maar trouwen met
haar graf.

CAPULETTI

Wacht, help me even, help me even, vrouw, hoezo

Ze wil er niets van weten, ze bedankt me niet?

Is ze niet dolblij? Vindt ze niet dat zij

Geboft heeft omdat wij voor haar persoontje

Zo'n nobel manspersoon als bruidegom,

Als kostwinner, aan de haak geslagen hebben?

JULIA Ik kan niet blij zijn met iets wat ik haat

Maar dank je voor je lief bedoelde hatelijks.

CAPULETTI Wat, wat, wat, spitse pseudologica?

Maak nou je lenige gewrichtjes maar gereed

Voor donderdag aanstaande en dan trippeltrappel je

Met Paris naar de Pieterskerk of anders

Sleep ik je met een molenpaard die kant op.

Wat nou, jij, bloedarmoedig krengetje,

Gebleekte slettebak! Geparfumeerde snol!

JULIA Ik smeeek je, op mijn blote knieën, vader...

Ze knielt.

CAPULETTI

Het schompes voor je, ongehoorzaam loeder!

Ik zal je wat vertellen: als je donderdag

Niet in de kerk verschijnt, wil ik je nooit meer zien.

Zwijg, kop dicht, zeg maar niks meer, hou je bek.

Mijn vingers jeuken. Vrouw, we dachten dat we

Niet echt gezegend waren met maar één kind.

Nu blijkt dat het er één te veel geweest is

En dat die ene niet een zegen maar een vloek was.

Weg jij, brutale snotgriet! Kreng!

MIN

M'n

lieveherejezebel!

Meneer, het is verkeerd haar zo de maat te nemen.

CAPULETTI Hoezo dan, betweter? Hou toch je

mond!

MIN Het is geen onzin wat ik zeg.

CAPULETTI

Besjoer!

MIN Je mag toch wel wat zeggen?

CAPULETTI

Hou je snater,

Bewaar je wijsheid voor de borreltafel,

Hier hebben we er geen behoefte aan.

MEVROUW CAPULETTI

Je bent een tikkeltje verhit vandaag...

CAPULETTI Godallejezus, ja, het maakt me

witheet.

Voortdurend is mijn enige zorg geweest

Haar aan de man te brengen. Nu heb ik er een

Gevonden, jong, van goede afkomst, keurig, knap,

Goed in de slappe was en sowieso

Prima bedeed, kortom: de droom van elke vrouw

—

En dan komt dat geschifte huilebalkje,

Dat jengelende piepkuiken, die troela
Die het geluk nu voor het oprapen heeft,
Me daar vertellen dat ze niet wil trouwen want
'Ik ken de liefde niet, ik ben te jong,
Toe, alsjeblieft, je moet het mij vergeven'.
Als je niet trouwt, mag jij jezelf vergeven!
Graas waar je wil, maar niet in mijn huis, niet
Uit mijn ruif. 't Is al bijna donderdag,
Denk goed na. Als je echt mijn dochter bent,
Schenk ik je aan mijn vriend. En anders ga je maar
De straat op, lekker bedelen en honger lijden,
Crepeer maar in de goot. Want dan, ik zweer het,
Zal ik je nooit erkennen als de mijne en
Wordt wat van mij is, nooit het jouwe. Nooit!
Af, stomend uit de oren.

JULIA O lieve moeder toch, verstoot me niet!

Toe, stel dat huwelijk uit, een maand, een week,

En anders maak je straks mijn bruidsbed maar
gereed

In het grafmonument waar Tybalt ligt.

MEVROUW CAPULETTI

Zeg niets meer tegen mij, ik zeg je niets meer
terug.

Doe wat je wil, want ik ben klaar met jou.

Af.

JULIA O God! O Min! Kan dit voorkomen worden?

Heb jij misschien een troostend woordje voor me?

MIN Ja, hier komt het: Romeo is verbannen,

En ik wil alles tegen niets erom verwedden

Dat die niet durft terug te komen om

Jou op te eisen, zeg ik je, dat zeg ik,
En als die vent het wel durft, dan enkel
In het geniep en stiekem als het ware.
Nou, dus, moet je horen, wat ik zeggen wil,
Wanneer als indien de situatie er zo voorstaat
Als die er voorstaat, en dat doet ie, dat zeg ik je,
dus,
Dan kun je dus maar het beste met Paris trouwen.
O, wat een man, wat een knappe, knappe man is
dat!
Romeo is met hem vergeleken maar een slappe
vaatdoek.
Een adelaar heeft niet zo'n felle, fonkelgroene,
scherpe blik
Als Paris. Hand op m'n hart, bij God, ik zweer het,

Je wordt vast en zeker dolgelukkig met die tweede
partij,

Want die is beter dan je eerste, ook als het niet zo
is,

Je eerste is dood, zo goed als, of althans,

Het was maar beter ook als ie dat wel was,

Want, stel dat ie hier was en in leven en welzijn,

Dan was het ook beter als ie er niet was

Of althans er was geweest als het ware

Want dan had je niks aan hem gehad.

JULIA Spreek je uit je hart?

MIN En uit m'n ziel, en anders allebei naar God
ermee.

JULIA Amen.

MIN Wat?

JULIA Nou, Min, je hebt me wonderwel getroost.

Ga maar en zeg mijn moeder dat ik weg ben.

Omdat ik vaders ongenoegen heb gewekt,

Ga ik nu naar de kloostercel van frater Lo

Om daar te biechten en geabsolveerd te worden.

MIN Dat zal ik doen, da's heel verstandig van je.

Af.

Julia kijkt de Min na.

JULIA Amen! Vervloekt karonje! Opoe uit de hel!

Ik weet niet wat ik erger vind: mij aanzetten

Tot echtbreuk of mijn man misprijzen met

Dezelfde tong die hem eerst de hemel in prees,

O, minstens duizend keer. Verdwij maar,

raadsvrouw,

Voortaan is mijn gemoed voor jou een gesloten
boek.

Misschien heeft frater Lo de remedie die ik zoek.

Af.

VIERDE BEDRIJF

4. I

Op frater Lo en Paris, met tolkvertaler.

FRATER LO Op donderdag al? Dat is erg kort dag.

PARIS Oui, oui, mon perdrix le vieux Capuletti le veut ainsi, et je ne retarderai son empreinte par aucune obsolescence, hein? Je suis Paris, n'est-ce pas?

TOLKVERTALER

Ik vat hem... Papa Capuletti is gepresseerd.

FRATER LO U weet niet wat het meisje ervan vindt,
Zegt u. Dat klinkt niet goed. Da's geen gelopen
koers.

PARIS Mais oui, c'est comme ça: elle ne cesse de
pleurer la morsure de son lamentable couseur
Tybalt, et c'est pourquoi je lui ai si peu parlé du
amortisseur, car, vous voyez, Vénus ne sourit
guère dans une maïserie de larigots, vous voyez,
c'est ça.

TOLKVERTALER

Ze huilt de hele tijd om Tybalt, dat is het.

Julia op.

PARIS Heureux de vous rencontrer, ma damassure
et ma féminitude!

Heeft u nu tijd voor mij, eerwaarde frater?

FRATER LO Jazeker, laat u ons alleen, mesjeu?

PARIS Oui, oui, la bonne Diététiste me préserve de troubler la dévoreuse! Juliette, le jeu-concours, de bonne matière, j'irai vous réveiller. Jusque-là, adiante, et recueillez ce pieux baiser.

TOLKVERTALER Tot donderdag, mijn venushaar.

Ontvang dit vrome kussen nog.

Paris omhelst haar.

Af, met tolkvertaler.

JULIA

Doe snel de celdeur dicht en huil dan mee met mij,

Er is geen hoop, geen hulp, geen redding meer.

FRATER LO O Julia, ik weet al wat je kwelt,

En dat gaat mijn beperkt verstand te boven.

Je moet op donderdag, en uitstel krijg je niet,

Met onze jeune premier in 't huwelijk treden.

JULIA Ach, frater, zeg me niet dat u het weet,

Tenzij u weet hoe ik er onderuit kan komen.

Dus geef me wijze raad en snel, of kijk,

Dit bloedig mes beslecht de strijd die tussen mij

En mijn ellende woedt, als u in dit geschil

Niet tussenbeide komt en, met uw ervaring

En uw gezag, een eervol resultaat behaalt.

Wacht niet te lang, ik vrees het doodgaan niet

Als wat u zegt me geen remedie biedt.

FRATER LO

Wacht, dochter! Ik bespeur een sprankje hoop,

Net zo wanhopig vragend om een paardenmiddel

Als deze wanhoopsdaad die wij voorkomen willen.

Maar als je durft, kan ik je die remedie geven.

JULIA O vraag me, liever dan met hem te trouwen,

Van om het even welke torenflat te springen,

Door slurven vol verkrachterstuig te lopen,

Me schuil te houden in een slangennest.

Of keten mij aan grizzlyberen vast,

Of stop me in een mortuarium

Of leg me in een vers gedolven graf,

Verborgen bij een dode in zijn doodskleed...

FRATER LO

Goed: hou vertrouwen, ga naar huis, wees blij

En zeg dat jij met Paris trouwen wil.

't Is morgen woensdag. Zorg dat jij alleen bent

's nachts.

Je neemt dit flesje mee en, eenmaal in je bed,
Drink je dit sterke brouwsel op. Meteen
Stroomt er een koude zware sluimer door je heen,
Je polsslag staakt, geen enkele ademzucht
Of warmte zal verraden dat je leeft.
In deze schijngestalte van verdroogde dood
Blijf jij zo'n tweeënveertig uren liggen
En dan, als uit een zoete slaap, ontwaak je.
En ondertussen, nog voor je wakker wordt,
Heeft Romeo mijn bericht ontvangen, met daarin
Ons plan. Hij komt hierheen en samen zien we
Hoe jij ontwaakt. En nog diezelfde nacht
Neemt hij je mee naar Mantua. Dus wees niet
bang.

JULIA Geef op, geef op, O praat me niet van angst!

FRATER LO

Hier! Ga nu vlug, wie niets doet is het bangst...

Beiden af.

4.2

Op Capuletti, Min en iets later Julia.

CAPULETTI Kijk, onze stijfkop. Waar heb jij
gezetten?

JULIA Waar ik geleerd heb spijt te hebben en
berouw

Omdat ik ongehoorzaam inging tegen u.

Kunt u het mij vergeven, vader? Voortaan

Bepaalt u al mijn doen en laten hier.

Ze knielt.

CAPULETTI Zo mag ik het horen. Dit is goed. Sta
op.

Zo hoort het. Frater Lo verdient een lintje.

tegen de Min

Ga met haar mee, en morgen gaan we naar de
kerk.

Allen af.

4.3

Julia op, in haar kamer

JULIA Ik moet mijn horrorscène in m'n eentje spelen.

Kom, flesje.

Maar wat nou als dit brouwsel helemaal niet werkt?

Nee, nee! Dan heb ik altijd deze nog.

Ze legt een mes naast zich neer.

Maar als het nou vergif is, door de Frater

Geniepig klaargemaakt om mij te doden,

Om te voorkomen dat zijn naam bezoedeld wordt

Omdat hij mij en Romeo al getrouwd heeft?

Ik ben er bang voor maar toch ook weer niet –
Hij heeft zich altijd vroom en braaf gedragen.

Wat als ik, eenmaal in het graf gelegd,
Al voordat Romeo mij komt redden, wakker
wordt?

Dat is een angstaanjagende gedachte.

Zal ik dan niet versmoren in de crypte,
Die pestmuil waar gezonde lucht taboe is,
En daar de stikdood sterven voor mijn Romeo
komt?

Maar wat als ik ontwaak en dan in paniek,
Omringd door al die vreselijke gruwel,
Ga spelen met de botten van mijn voorouders
En met een knook als knuppel, in mijn razernij,
Mijn radeloze hersens insla? O!

Kijk! Het is net of ik de geest van Tybalt zie,
Op zoek naar Romeo die zijn lijf doorstak.
Stop, Tybalt, stop! Ik doe het, nou, nou drink ik,
Romeo, Romeo, Romeo, ik drink op jou!

*Ze drinkt het flesje leeg en laat zich op bed
vallen.*

Min op.

MIN Wat ligt ze diep te slapen! Luie wammes!

Ik moet haar wakker maken. Juffrouw...

Juffrouw...

Laat Paris jou vannacht maar instoppen...

Die schrikt je wel wakker... Reken daar maar op...

Wat nu? Je kleren aan en weer te bed?

O, gottegot! Help, help! Mejuffrouw is dood!

O, rampdag! O, was ik maar nooit geboren!

Een hartversterker, snel! Meneer, meneer!

Op Capuletti.

CAPULETTI Wat is dat voor lawaai?

MIN

O, dag vol

narigheid!

CAPULETTI Wat nou weer? Schaam je! Ga Julia halen.

MIN Ze is dood, gestorven, ze is dood, betreur de dag!

CAPULETTI

Laat mij haar zien. 't Is Over. Uit. Ze is koud.

De dood ligt op haar als te vroege vrieskou

Op de gevoeligste, de teerste bloem des velds...

Op frater Lo.

FRATER LO

En, is de bruid gereed om naar de kerk te gaan?

CAPULETTI

Ja, maar om nooit meer hier terug te komen!

Vervloekte, vreselijke onheilsdag!

MIN Zo triest, zo treurig, trieste treurige dag!

Rampzaligste, verschrikkelijkste dag

Die ik in heel mijn leven ooit heb meegemaakt!

Allen af.

VIJFDE BEDRIJF

5.1

Romeo op.

ROMEO

Als ik mag afgaan op wat mij wordt voorgehouden
Door de flatteuze waarheid van de slaap,
Voorspelt mijn droom me aanstonds heuglijk
nieuws.

De heer van mijn gemoed zit luchtig op zijn troon

En heel de dag al word ik door een vreemde
geestdrift

Boven de grond getild met vrolijke gedachten.

Ik droomde dat mijn liefste kwam en mij

Dood aantrof – rare droom waarin een dode denkt

–

En kussend zoveel leven in mijn lippen blies

Dat ik herleefde en een keizer was.

Ach, wat is de liefde een heerlijk eigendom,

Als zelfs de voorbodes vervuld van vreugde zijn.

Balthazar op, gelaarsd.

Nieuws uit Verona! Balthazar, vertel!

Hoe vaart mijn liefste? Maakt mijn vader 't goed?

Hoe vaart mijn Julia?

BALTHAZAR

Haar lichaam slaapt

In de familiecrypte van de Capuletti
En het onsterfelijke deel van haar
Leeft bij de engelen. Ik heb haar zien
Afdalen in de grafkelder en ben meteen
Hierheen gekomen om het jou te melden.

ROMEO Zo zit het dus? Dan tart ik u, gesternte!
Ga paarden huren, gauw. Ik ga erheen vannacht.

Balthazar af.

Nou, Julia, vannacht lig ik naast jou.

Nu nog een middel. Onheil, ach, hoe snel

Zit jij in 't hoofd van de wanhopige?

Hé, apotheker!

Apotheker op.

APOTHEKER Ja? Wie schreeuwt daar moord en
brand?

ROMEO Kom, beste man, je bent een armoedzaaier,
Dat zie ik. Hier, ik geef je veertig gouddukaten.
Geef mij een greintje gif dat bliksemsnel
Door alle aderen van het lichaam stroomt
Zodat de suïcidale innemer dood neervalt
En uit zijn romp zijn laatste adem even hard
Wordt weg geknald als buskruit uit de schoot
Van een kanon.

APOTHEKER Zo'n paardenmiddel heb ik, maar ik
krijg
Meteen de doodstraf als ik dat verkoop.

ROMEO Je lijkt precies een opgezette alligator
En jij bent bang om dood te gaan? De honger
Huist in je wangen, man. De wereld is je vriend
niet

En ook de wetten van de wereld niet.

Jou maakt geen wet ter wereld rijk. Dus stop de
nood

En breek de wet door dit te accepteren.

APOTHEKER Mijn armoe, niet mijn wil gaat
overstag.

ROMEO Je armoede betaal ik, niet je wil.

APOTHEKER Doe dit in om het even welke vloeistof
En drink het op. Al was je even sterk
Als twintig man, je bent meteen om zeep.

ROMEO

Hier is je goud, veel giftiger voor mensenzielen
En dodelijker, hier op aarde, dan dat middel,
Zo pover, dat je niet verkopen mag.
Jou heb ik gif verkocht, jij niets aan mij.

Vaarwel, ga eten kopen, kweek wat spek.

Beiden af.

5.2

Op frater Jo.

FRATER JO Eerwaarde Franciscaner frater, broeder,
hé!

Op frater Lo.

FRATER LO Dat is het stemgeluid van frater Jo.
Welkom terug uit Mantua. Wat zegt Romeo?
Of als ie wat geschreven heeft – laat zien.

FRATER JO *buiten adem*

Ik zocht een reisgenoot van onze orde,
Een medebroeder van de barre voeten, hier,
In deze stad, bij zieken op bezoek,
Vind ik er eentje, maar de ziekenchouwers daar
Vermoedden dat we uit een pesthuis kwamen,
Vergrendelen de deur en dat was dat:

De weg naar Mantua was afgesloten. Dus.

FRATER LO

Wie bracht mijn boodschap dan naar Romeo?

FRATER JO

Ik kon hem niet versturen – hier heb ik hem nog –
En niemand was bereid de brief terug te brengen,
Ze waren doodsbang voor besmetting. Dus.

FRATER LO Noodlottig toeval! Bij mijn

broederschap,

Het was geen kattedelletje, die brief was

Van groot belang en cruciaal, het kan

Rampzalig wezen dat ie niet is aangekomen!

Vort, ga meteen een koevoet halen, frater Jo,

En breng die naar mijn cel.

FRATER JO

Dat doe ik, frater Lo.

Af.

FRATER LO Nu moet ik naar de crypte toe, alleen.

Want Julia wordt binnen drie uur wakker.

Ze zal het mij bijzonder kwalijk nemen

Dat Romeo geen weet heeft van de tegenspoed.

Ik stuur een nieuwe brief naar Mantua

En hou haar in mijn cel tot Romeo er is.

Arm levend lijk, daar in een graf in hechtenis!

Af.

5.3

Op Paris, met page.

PARIS Douce flette, je sème ces flettes sur ton
liston nuptial, dont le daintier, hélas ! est fait de
poussier et de pierrailles; je viendrai chaque
nuisette les arroser de dytique douce, ou, à son
défanant, de larigots distillées par des sangliers;
oui, je veux célébrer tes funèbres en venant,

chaque nuisette, joncher ton tombac et pleurer. Le
pagayeur m'avertit que quelque chose approche.
Quel est ce parvis sacrilège qui erre par ici la
nuisette et trouble les ritals funèbres de mon
amortisseur ?... Eh quoi ! un toquet !... Nuisette,
voile-moi une instance.

PAGE Wat vloekb're voet komt in de nacht
hierheen

En stoort mijn liefdes-lijkdienst met zijn schreeën?
Wat, met een toorts? Omhul, me een wijle nacht.
Ze gaan terzijde staan.

Romeo op.

PARIS C'est ce banneton, ce Montague hautain qui
a tué le couseur de ma bielette : la belle enfance en
est morte de chadouf, à ce qu'on suppose. Il vient

ici pour faire quelque infâme output aux
cadastres : je vais l'arrêter. Suspend ta bésigue,
impétueux, vil Montague : le veneur peut-il se
poursuivre au-delà de la morsure ? Misérable
concussionnaire, je t'arrête. Obéis et viens avec
moi ; car il faut que tu meures !

PAGE Wat die verbannen, trotse Montechhi!

Verbannen schurk! Gevangen neemt hij u;
Gehoorzaam en ga mee, want sterven moet gij!

ROMEO Stel een wanhopig man niet op de proef,
Dus, beste brave jongen, ga nou weg.

Laat mij met rust en denk maar aan de doden,
Laat die je schrik aanjagen, jongeling,
Ik smEEK je, laadt niet nog een zonde op mijn
hoofd

Door mij tot razernij te drijven. Ga nou weg,
Echt, ik geef meer om jou dan om mezelf:
Tegen mijzelf gewapend kwam ik hier.
Blijf niet, ga weg en leef nog lang en gelukkig
Dankzij de genade van een wildeman!

PARIS

Je brave ton grabuge, et je t'arrête ici comme faon!

ROMEO O ja, je daagt me uit? Pak aan dan, jochie!

Ze vechten.

PAGE O God, ze vechten! Au secours! Ik haal de
wacht!

Af.

Paris valt.

PARIS Oh ! je suis tué !... Si tu es généreux, ouvre
le tombeau et dépose-moi près de Juliette...

Sterft.

ROMEO Dat doe ik... In een zegepralend graf...

Dood, rust hier zacht, begraven door een dode
man...

Als mensen op het punt staan dood te gaan,

Zijn ze heel vaak vrolijk, wat hun wakers

De flits van vreugde voor het sterven noemen, O,

Hoe kan ik dit een flits van vreugde noemen? O,

Mijn lief, mijn vrouw, de Dood die uit jouw adem

De zoetheid zoog, bedwingt nog steeds je

schoonheid niet.

Je bent nog niet veroverd. Schoonheids vaandel

Staat vuurrood op je lippen en je wangen,

De bleke vlag des doods is daar nog niet geplant.

Tybalt, lig jij daar in je bloedig lijkgewaad?

O, kan ik jou een grotere dienst bewijzen
Dan met de beulshand die je jeugd doorstak,
Je vijand van de zijne af te snijden?
Vergeef me, neef! Ach, lieve Julia,
Waarom ben jij nog steeds zo mooi? Moet ik
Soms denken dat de lichaamloze dood
Verliefd is, dat het knokige gedrocht
Jou hier als liefje in het donker houdt?
Daarvoor bevreesd blijf ik voor altijd bij je
En zal ik dit paleis van schemernacht
Nooit meer verlaten. Hier, hier, zal ik blijven,
Hier, bij de wormen die je kamermeisjes zijn.
O, hier begint mijn eindeloze rust
En schud ik van mijn levensmoede vlees
Het juk van kwaad gesternte. Ogen, kijk

De laatste keer; omhels nog één keer, armen,
En jullie, lippen, deuren van mijn adem,
Bezegel met een legitieme kus
Een tijdeloze verkoop aan de schrokop Dood.
Op jou, mijn lief.

Hij drinkt.

De apotheker sprak de waarheid dus,
Zijn gif werkt snel. Zo sterf ik, met een kus.

Hij valt en sterft.

Op frater Lo, met een lantaarn, koevoet en schep.

FRATER LO

Wie is daar?

BALTHAZAR

Een vriend en iemand die u goed kent.

FRATER LO God zegene je! Vertel 's, goede vriend,

Wiens fakkel werpt daar vruchteloos zijn licht
Op maden en ontoogde schedels? Zo te zien
Brandt hij in 't Capulettimonument.

BALTHAZAR Ja, heilig heerschapp, en mijn baas is
daar,
Iemand van wie u houdt.

FRATER LO Wie is het?

BALTHAZAR Romeo.

FRATER LO Hoe lang is hij daar al?

BALTHAZAR Een half uur,
ruim.

FRATER LO Kom mee, dan gaan we naar het graf.

BALTHAZAR Ik durf
niet.

Hij weet niet beter dan dat ik ben weggegaan

En heeft me grimmig met de dood bedreigd
Als ik hier bleef en zag wat hij van plan was.

FRATER LO

Blijf maar, ik ga alleen... De angst bekruipt me...
Een angstig voorgevoel van iets rampzaligs...

BALTHAZAR Ik lag te slapen onder deze conifeer
En droomde dat m'n baas met iemand vocht
En dat m'n baas die kerel toen vermoordde...

FRATER LO Ach, welk kwaadwillend, onnatuurlijk
uur

Draagt schuld aan deze jammerlijke afloop!

Het kind beweegt!

Julia komt overeind.

JULIA O, frater, trooster, zeg me waar mijn man
is...

Ik weet heel goed waar ik moet zijn en kijk,
Daar ben ik ook. Maar waar is Romeo?

FRATER LO Ik hoor lawaai, mijn kind. Verlaat dat
nest

Van dood, infectie en kunstmatig slapen.

Een macht voor onze tegenspraak te groot

Doorkruiste onze plannen. Kom, kom mee,

Daar, op je boezem, ligt je man, hij is dood...

Geen vragen meer, de wachters zijn in aantocht...

Kom, lieve Julia, ik durf niet te blijven...

JULIA Vertrek dan snel, ik ga hier niet vandaan.

Frater af.

Wat? Houdt mijn lieveling een beker in zijn hand?

Ontijdig heeft gif hem, zie ik, aan zijn eind

gebracht.

O, gierigaard, je dronk het tot de laatste druppel...

Ik zal je lippen kussen... Want misschien...

Resteert er nog wat gif... genoeg om mij

Met iets verkwikkends dood te laten gaan.

Kust hem.

Je lippen... zijn nog warm!

Op Paris' page met wachters.

Lawaai? Dan maak ik het kort. Een snelle dolk!

pakt Romeo's dolk

Hier is je schede; roest maar weg in mij

En laat me sterven...

Ze doorsteekt zichzelf, valt en sterft.

Op frater Lo, vorst, Balthazar, Montecchi,

Capuletti.

FRATER LO ...Ik stuurde Romeo intussen een
bericht

Om hiernaartoe te komen, deze doffe nacht,
En haar uit haar geleende graf te helpen,

Omdat het drankje dan was uitgewerkt...

Helaas, de frater die mijn boodschap overbracht

Werd door een stom toeval opgehouden en

Kwam gisteravond met de brief terug.

Toen ging ik, in m'n eentje, op het tijdstip

Waarop ze zou ontwaken naar de crypte

Van haar familie, om haar op te halen

En te verbergen in mijn kloostercel

Tot een geschikt moment om Romeo

Te informeren. Maar, hier aangekomen,

Vlak voor ze zou ontwaken, vind ik hier

De brave Paris en de trouwe Romeo dood,
Voortijdig uit het leven weggerukt...

En zij ontwaakt. Ik smeeek haar mee te gaan
En te berusten in het werk des hemels.

Maar door geluiden opgeschrikt ontvluchtte ik
Het graf en zij, vertwijfeld, te wanhopig,
Vertikt het met me mee te gaan en slaat,
Blijkt nu, de hand vervolgens aan zichzelf.

Dit alles weet ik. En van het huwelijk
Is ook haar min nog op de hoogte; als in dezen
Door mijn schuld iets verkeerd is uitgepakt,
Laat dan mijn oude leventje, iets voor z'n tijd,
Snel opgeofferd worden aan de strengste wet.

VORST We kennen u van oudsher als een heilig
man.

Waar is Romeo's bediende? Wat kan die ons
zeggen?

BALTHAZAR

Ik bracht mijn baas het nieuws van Julia's dood

En toen vertrok hij bliksemsnel uit Mantua

Naar deze plek, naar dit familiegraf.

Met deze brief hier moest ik 's ochtends naar zijn
vader.

Hij ging de crypte in en dreigde mij te doden

Als ik niet wegging en hem daar zou laten.

VORST Geef mij die brief. Ik zal er wel naar kijken.

Waar is de page die de wachters alarmeerde?

Jochie, wat deed je meester Paris hier?

PAGE Hij wilde bloemen strooien op haar graf

En vroeg me even verderop te wachten.

Dat deed ik dus en toen kwam iemand met
Een fakkel die de crypte wilde binnengaan...

VORST Waar zijn die twee gezworen vijanden?

Montecchi, Capuletti! Zie dan wat voor gesel

Er op je haat en nijd is neergedaald:

Met liefde smooit de hemel al je vreugde;

En ik, die onverschillig wegkeek van je onmin,

Verloor familie. Iedereen is zo gestraft.

CAPULETTI

Broeder Montecchi, reik me de hand...

MONTECCHI

Ik geef je

meer...

Van zuiver goud laat ik haar standbeeld maken,

Zolang Verona nog Verona heet

Komt hier geen sterveling haar eer te na,

Voor altijd is zij onze lieve trouwe Julia.

CAPULETTI

Naast haar wordt Romeo even rijk herdacht,
Als arme offers aan de vijandschap gebracht.

VORST Een grauwe vrede brengt ons deze morgen.

De zon laat van verdriet zijn bol niet zien.

Ga heen en praat van deze trieste dingen...

Ik zal bepalen wie er wordt vergeven

En wie er wordt gestraft... 't is triest... helaas...

Maar lieve mensen, echt, het is nu eenmaal zo...

Geen triester stuk dan dit, van Julia en haar

Romeo.

Allen af.

(Uit: *Shakespeare, De biografie* door Peter Ackroyd)

Daer naed'ren, ziet, daer kussen zy elkaer
(3 Henry VI, II.I)

Het nieuwe gezelschap had het voordeel dat het nieuwe, of bijna nieuwe, toneelstukken had. Het is duidelijk dat Shakespeare *The Comedy of Errors* heeft herzien, en het is waarschijnlijk dat

hij de andere stukken die hij al had geschreven heeft 'verbeterd'. Maar het opmerken waard is ook de nieuwe ader van het romantische toneel die Shakespeare in deze tijd aanboorde, met als voornaamste stukken *Romeo and Juliet*, *Richard II*, *Love's Labour's Lost* en *A Midsummer Night's Dream*. De exacte volgorde kan nu niet worden vastgesteld en doet er eigenlijk niet zoveel toe. Van veel groter belang is de algehele tendens van zijn kunst. De scherpe kantjes van de vroege Italiaanse komedies en de weelderige retoriek van de eerste historiestukken maken nu plaats voor lyriek van lange adem en voor zachtaardiger of misschien gewoon complexere personages. Hij was verzekerd van uiteenlopende

acteurs die elke stemming en elk gevoel konden overbrengen. Hij was nu veruit de belangrijkste toneeldichter van zijn tijd en hij had het onschatbare voordeel dat hij kon schrijven voor een stabiele groep acteurs.

We kunnen ons een aannemelijke voorstelling maken van de rolverdeling van *Romeo and Juliet*.

We weten dat Will Kemp de rol van Peter (Pietje) speelde, de scabreuze bediende van de Capuletti, en dat Richard Burbage de hoofdrol van Romeo op zich nam. Een van de jongens speelde Julia, en een andere jongen, of misschien een oudere acteur, speelde de babbelzieke Min. Over het algemeen wordt aangenomen dat Shakespeare de Frater

speelde en het Koor, zoals we hebben gezien, maar in zijn 'Verdediging van de Epiloog' bij *The*

Conquest of Granada (1670) zegt Dryden:

'Shakespeare liet het beste van zijn talent zien in de rol van Mercutio en hij zei zelf dat hij gedwongen was hem te doden omdat hij anders door hem gedood zou worden.' Mercutio is de scabreuze, galante, kwikzilveren vriend van Romeo wiens claus over de activiteiten van wief Mab een van de meest welsprekende en fantasierijke is uit het hele oeuvre van Shakespeare. Hij is de bij uitstek hoogvliegende, vrolijke en fantastische geest, niet gehinderd door idealen en hersenschimmen, die Shakespeare moest doden om plaats te maken voor de romantische tragedie van het slot van het stuk.

Een dergelijke vrije geest strookt niet erg met een verhaal over de smart der liefde. Mercutio's clausen bevatten zowel melancholie als dubbelzinnigheid en het wordt duidelijk dat veel van die melancholie voortkomt uit een afkeer van seks. Dryden geloofde dat deze stem het dichtst in de buurt kwam van die van de toneelschrijver zelf, die geen tragedie kon schetsen zonder er kluchtige elementen aan toe te voegen en die alle kenmerken van dezelfde afkeer vertoont. Mercutio is door sommige critici omschreven als harteloos, zelfs kil, maar Shakespeare ook. Daarom zit er misschien zelfs in het hart van deze treurige tragedie nog een zweem *commedia dell'arte*. Er is zelfs wel verondersteld

dat bepaalde scènes werden opgevoerd als pantomime.

De stemming en de beeldspraak van het stuk is die van een zomerse bliksem die door de hemel flitst (892-3):

Te seer als blicxem, die verdwynt nog eer
Gy segghen kunt, het blicxemt, lief, slaep
zacht...

Shakespeare had de uitdrukking 'Gallop apace' ('Flux in galop') gehoord in Marlowes *Edward the Second* en was het nog niet vergeten; hij laat het Julia zeggen als zij hunkert naar het

einde van de dag. 'Op Julia,' zet Shakespeare in een toneelaanwijzing, 'eenigszins haestelyck, ende omhelst Romeo.' Het is een toneelstuk van jeugd, jeugdige impulsiviteit en jeugdige uitbundigheid, een stuk van dansen en zwaardvechten, die allebei met plotselinge heftigheid en snelle overgangen een arena van energie afbakenen. In dit stuk verwerkt hij plotse veranderingen van stemming en gedachten. Hij volgt de kwikzilveren draad van geuit bewustzijn. Maar het stuk mag dan in de ban zijn van vluchtigheid, het heeft ook iets mysterieus. Als Julia en haar Voedster over Romeo spreken, roept een naamloze en onbekende stem van achter de coulissen 'Julia', alsof een beschermengel haar aanroept.

Er is vaak gezegd dat Romeo en Julia alles zijn wat geliefden ooit waren en zullen zijn, maar de pure artisticeit waarmee Shakespeare de twee vervlecht, is ook het vermelden waard. Zij echoën elkaars woorden, alsof zij hun zielen in elkaars gezicht zagen schijnen, en in een prachtige passage komt uit hun dialoog een vormvast sonnet naar boven als Afrodite uit de zee (666-9):

Ontwydt deez' handt vermeetel dit aut aer,
't Zy zonde, ja, maer wil 't vergeeflyck achten,
Myn mondt sal dra met blosent Pelgrimspaer
Door teed'ren kus dien ruwen druck
verzagten.

Dit was op het Engelse toneel nog nooit vertoond en zal voor de eerste toehoorders even wonderbaarlijk zijn geweest als voor de generaties daarna. Shakespeare had de conventies en de tradities van de hoofse liefdespoëzie genomen en die gedramatiseerd voor het Londense publiek dat waarschijnlijk nog nooit een sonnettenkrans had ingekeken bij de stalletjes van de boekhandelaars. Er zijn nog meer thema's die uit Shakespeares drama te pellen zijn, het thema van de verbanning, van de ongelijkheid in de liefde, van eer en reputatie, maar de voornaamste en blijvende indruk is toch die van een dramatische invocatie van de liefde.

Het stuk eindigt in een huis vol tranen, maar daar eindigen alle dromen. Het werd formeel besloten met een begrafenisprofessie, een van de standaardspektakels van het Elizabethaanse toneel, maar de rouwzang werd gevolgd door een vrolijke horlepiep. Dit werd mede mogelijk gemaakt door de aanwezigheid van Will Kempe in de laatste tragische scène. Hij vergezelde Romeo naar zijn rendez-vous met de sterfelijkheid bij het graf en zal ongetwijfeld de clown hebben uitgehangen tijdens de monologen over stof en dood. Het maakt eens te meer duidelijk hoe schril de tegenstellingen in het Elizabethaanse toneel zijn, waar van beheersing of middentonen geen sprake hoeft te zijn. Alle

extremen behoren tot de mogelijkheden. *Romeo and Juliet* kan geïnterpreteerd worden als komedie, maar ook als tragedie – en het kan het natuurlijk ook allebei zijn.

Shakespeare had het verhaal ontleend aan een gedicht van Arthur Brooke, getiteld *The Tragicall Historye of Romeus and Juliet*, maar hij comprimeerde het; hij verkortte de tijdsspanne van negen maanden naar vijf dagen, en legde over het verhaal een zorgvuldig en complex patroon van symmetrieën. Van meer belang is wellicht dat hij de moraal en het zwaartepunt van het verhaal verandert door openlijk te sympathiseren met de geliefden. Dat is het verschil tussen poëzie en

toneel. De religieuze beeldspraak van het stuk is al vaak besproken, met name de sfeer van het oude geloof. Een stuk dat zich afspeelt in Italië kan natuurlijk niet om het katholicisme heen, maar er is meer aan de hand. Kenmerkend voor mensen die hun geloof hebben afgezworen is dat zij vasthouden aan het oude vocabulaire, en dan vooral als ze het profane beschrijven. Shakespeare voegde ook veel meer dubbelzinnigheid en komedie toe, door met name Mercutio een grotere rol te geven. Hij veranderde ook de leeftijd van Julia van de zestien lentes, die zij in Brooke's gedicht telde, naar dertien. Hij was zich ervan bewust dat hij hiermee inspeelde op de geilheid van de burgers, maar hij was een schaamteloos meester van effecten. Hij

wist ook dat de massa zou genieten van het zwaardgevecht waarmee *Romeo and Juliet* begint.

Het stuk had dus succes en op de titelpagina van de eerste gepubliceerde tekst wordt ernaar verwezen als een stuk dat 'dickwerf (ende onder luyde byval) int openbaer wert ghespeelt'. De frases van Romeo en Julia lagen op ieders lippen. Later zou een aan de ketting gelegd exemplaar van de First Folio-editie worden stukgelezen door de studenten van Oxford, die de bladzijden van *Romeo and Juliet* intensief bestudeerden en overschreven. Tijdens Shakespeares leven werden er twee versies gepubliceerd. De eerste is aanzienlijk korter dan de tweede en is waarschijnlijk de tekst die feitelijk is

gespeeld. In deze versie wordt er zelfs een grap gemaakt over de acteur (die de proloog 'swackjes' uitspreekt 'sonderboeck') die de souffleur nodig had om hem er doorheen te slepen. In dit soort terzijdes komt het Elizabethaanse toneel opnieuw tot leven. De tweede versie lijkt te zijn overgenomen van Shakespeares eigen papieren, voordat de tekst was veranderd en ingedikt in de loop van repetities of herziening. Na de opvoering voegde hij bijvoorbeeld een paar passages toe en wees hij bepaalde regels toe aan andere personages: hij breidde Mercutio's claus over wief Mab uit door in de marge van zijn exemplaar woorden toe te voegen die de drukker aanzag voor een proza-toevoeging. Er zitten ook

kleine inconsistenties in toneel- en
persoonsaanwijzingen.

Maar dat was ongetwijfeld zijn gebruikelijke
werkwijze: veranderen, uitbreiden of knippen nadat
hij het stuk opgevoerd had zien worden. Precies
zoals elke toneelschrijver doet. En daarna begon hij
aan de volgende onderneming, *A Midsummer
Night's Dream*, een meer uitgesproken komedie
waarin de ongelukkige geliefden uiteindelijk toch
bevrediging vinden.

Uit: *Shakespeare, De biografie* door Peter Ackroyd,
hoofdstuk 43, pp. 247-250, Meulenhoff, 2006,

vertaald door Erik Bindervoet & Robbert-Jan
Henkes

Romeo & Julia ging in première op 22 juli 2016 in
het Amsterdamse Bostheater

Spel:

Jurriën Remkes, Yara Alink, Sander Plukaard,
Camilla Siegertsz, Ward Kerremans, Sadettin
Kirmiziyüz

Circusartiesten:

Ayla Moes, Tom Mörtl, Julien Pierrot, Sonia
Massou, Gilles Thiry

Muziek:

Jelle Hoekstra, Ton van der Meer, John van
Oostrum
en Maya Mertens.

Vertaling/bewerking: Erik Bindervoet

Bewerking/regie: Ingejan Ligthart Schenk

Regie-assistentie: Ursel Braaksma

Circusregie-assistentie: Hanneke Meijers

Decor: Douwe Hibma

Kostuums: Johanna Trudzinski

Licht: Reier Pos

Geluid: Erwin van den Broek

www.bostheater.nl

William Shakespeare (1564-1616) was de zoon van een handschoenmaker uit Stratford-upon-Avon en van Mary Arden, dochter uit een welvarende boerenfamilie in Wilmcote. Beide waren semi-analfabeet. In 1582 trouwde Shakespeare Anne Hathaway. Zij kregen drie kinderen: Susanna (1583-1649) en de tweeling Hamnet (1585-1596) en Judith (1585-1662). Circa 1585 vertrekt Shakespeare naar Londen, waar hij als acteur aan de kost probeert te komen. In 1589 schrijft hij zijn eerste toneelstuk, *Henry VI*. In totaal zal hij in twintig jaar tijd bijna veertig stukken schrijven, alleen of samen met andere auteurs en theatermakers. Hij schreef ook 154 sonnetten en

twee lange, erotische gedichten, *Venus and Adonis* en *The Rape of Lucrece*.

De helft van alle aan hem toegeschreven stukken is pas na zijn dood gepubliceerd, in de beroemde Folio-editie van 1623. Van andere stukken circuleerden tijdens Shakespeares leven in Londen diverse roofdrukken, waarvan geen enkele door de schrijver zelf was geautoriseerd. Shakespeare was ook een gewiekst diplomaat en een gehaaid zakenman. Als aandeelhouder in zijn eigen theatergezelschap verdiende hij het tienvoud van het jaarsalaris van een schooldirecteur. Omstreeks 1610 keerde hij welgesteld terug naar Stratford. Hij overleed op 23 april 1616.

Toneelwerk

Tragedies

Titus Andronicus – 1593/1594

Romeo en Julia – 1595/1596

Julius Caesar – 1599

Hamlet – 1600/1601

Othello – 1604

Koning Lear – 1605

Macbeth – 1606

Antonius en Cleopatra – 1606/1607

Timon van Athene – 1607/1608

Coriolanus – 1607/1608

Komedies

De klucht der vergissingen – 1592-1594

Het temmen van de feeks – 1593/1594

De twee edellieden van Verona – 1594

Veel gewin, geen gemin – 1594/1595

Een midzomernachtdroom – 1595/1596

De koopman van Venetië – 1596/1597

De vrolijke vrouwtjes van Windsor – 1597 –

revisie ca. 1600/1601

Veel leven om niets – 1598/1599

Zoals u wilt – 1599

Driekoningenavond – 1601/1602

Eind goed, al goed – 1602/1603

Maat voor maat – 1604

Historische stukken

Eerste deel van Koning Henry VI – 1589/1590 –
revisie 1594/1595

Tweede deel van Koning Henry VI – 1590/1591

Derde deel van Koning Henry VI – 1590/1591

Richard III – 1592/1593

Edward III – 1592-1595 – auteurschap onzeker

Koning John – 1594-1596

Richard II – 1595

Eerste deel Henry IV – 1596/1597

Tweede deel Henry IV – 1598

Henry V – 1599

Troilus en Cressida – 1601/1602

Henry VIII – 1612/1613 – i.s.m. John Fletcher

Romantische stukken

Pericles – 1607/1608

Cymbeline – 1609/1610

Een winteravondsprookje – 1610/1611

De Storm – 1611

Erik Bindervoet (Amsterdam, 1962) is dichter en vertaler. Hij vertaalde met Robbert-Jan Henkes onder andere werk van James Joyce, Karl Kraus, Bob Dylan en The Beatles. In 2014 publiceerde hij *Spinoza's Achtbaan* (met tekeningen van Saskia Pfaeltzer) en de dichtbundel *Het vuil van de schoonheid*.

www.erikbindervoet.nl

Vertaald / bewerkt

Romeo en Julia – 2016

De Iedereen – naar Elckerlyc – 2016

Michael Kramer – Gerhart Hauptmann – 2015

Veel verkeer om niets – naar William Shakespeare
– i.s.m. Ingejan Ligthart Schenk – 2015

Reimsreisje – naar Rossini – i.s.m. Robbert-Jan

Henkes & Marcel Sijm – 2015

De liefde voorbij – Pascal Rambert – 2014

De laatste zomer – naar Goldoni – i.s.m. Francis
Sanders – 2014

Cyrano de Bergerac – Edmond Rostand – i.s.m.

Ingejan Ligthart Schenk – 2013

Koning Lear – William Shakespeare – i.s.m.

Robbert-Jan Henkes – 2012

Les Enfants du Paradis – Carné/Prévert – i.s.m.

Ingejan Ligthart Schenk – 2011

Mackbeth – William Shakespeare – i.s.m. Robbert-
Jan Henkes – 2010

De laatste dagen der mensheid – Karl Kraus –
i.s.m. Robbert-Jan Henkes – 2008

Hamlet – William Shakespeare – i.s.m. Robbert-
Jan Henkes – 2001

Toneelwerk

Botten – 2015

De Mannen van Minsk – i.s.m. Robbert-Jan

Henkes – 2013

Overlast – i.s.m. Michèle Bernard – 2011

Heart of Darkness – 2004